

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal št. 345.
2 Din Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 21. septembra 1933

Naročnina za četrlet 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Št. 37-38
Leto V

Turki pred Dunajem

K 250 letnici osvoboditve Dunaja pred Turki

7. julija 1683 so postale vesti, ki so jih prinesli sli o prodiranju strašne turške vojske proti avstrijski prestolnici, uprav obupne. Kara Mustafa, veliki vezir turškega sultana, je prihajal s 160.000 možmi z Madžarskega, trdno odločen zavzeti Dunaj in potem prodreti še dalje na zapad in na sever. Ko so zvečer tistega dne vstali na obzoru kresovi, ki so oznanjali nevzdržno prodiranje sovražnika, je cesar Leopold s svojo rodbino na nujno prigovarjanje braniteljev mesta zapustil ogroženo prestolnico.

Vrhovno poveljstvo nad obrambo mesta je prevzel general Ernest Rüdiger Starhemberg. Toda njegove moči so bile majhne in razcepljene: več tisoč mož so poslali že prej proti Turkom, da zadrže njihovo prodiranje, zato je razpolagal Starhemberg komaj z 10.000 možmi. Kaj je to proti 160.000 Turkov!

12. julija je nebo okoli in okoli mesta zažarelo v plamenih in dimu. Čete so se morale umekniti na utrbe, meščani so pa zbrali še okoli 8000 študentov, trgovcev, hlapcev in drugih boja nevarjenih ljudi, ki naj pomagajo braniti mesto pred turškim navalom. Njihova naloga je bila predvsem razkopavati cestni tlak in postavljati nasipe in barikade.

V petek 14. julija so Dunajčani prvič zagledali Turke, ki so prihajali ne v sklenjenih vrstah, temveč v pisanih gruclah s kamelami, bivoli, konji in mulami čez griče dunajskega predgorja. Utaborili so se v obliki polkroga in začeli takoj kopati velikansko mrežo jarkov in jih utrjevati; ti jarki so jim bili v podporo napadov in v obrambo.

Z ognjenimi puščicami so hoteli Dunaj zavzeti...
Tatar iz turškega taborišča

Takoj po prihodu Turkov je Starhemberg velel požgati neutrujena predmestja in cerkve in samostane, da jih ne bi Turki onečastili. Od 18. do 29. julija so Turki postavili na gričih okoli Dunaja dvajset topovskih baterij. Njihova pehota je pa večidel streljala z gorečimi puščicami, ki niso bile Bog zna kako učinkovite.

Trikrat na dan in enkrat ponoči je Starhemberg pregledal utrbe, rove in nasipe. Kara Mustafa se je pa dal vsake tri dni nositi v železni nosilci

Tudi kužne bolezni so se začele pojavljati. Toda huje od bolezni je na Dunaju vladal strah in obup. Zakaj vseh 60 dni oblege je mesto dobilo le sedemkrat vesti od zavezniških vojsk, ki so hitele na pomoč.

6. septembra je bil Dunaj izgubil že 5000 vojakov in 4000 meščanov. V vseh avstrijskih deželah so zapovedali molitve za rešitev mesta. In v noči tistega dne so obleganci prvič zagledali na vrhu Kahlenberga raketo, ki je oznanjala prihod pomoči.

Turška oblega: topovi, ki jih vlečejo kamele in voli

nici po jarkih in okopih, kjer je hrabre odlikoval, strahopetne pa velem na mestu pobiti...

Kakor poroča kronika tistih dni, so Turki dan za dnem ogorčeno napadali dunajske utrbe; neki dan so izvršili nič manj kakor osemnajst naskokov, branilci pa štiri in dvajset izpadov.

Položaj mesta je postal že po štirinajstih dneh oblege nevaren. V cerkvah so bodrili ljudi in jih pozivali k miru in premišljenosti; hkratu je pa izšel tudi ukaz, da morajo prebivalci oddati vse svoje zaloge, da se pravično razdeli med vse. Iz mestnih kleti so spravili na dan 169.000 veder vina. Ker je manjkalo mesa, so oboroženi študentje dostikrat na lastno pest napravili izpade iz mesta, da priženejo živine za gladujoče mesto.

V nedeljo, 1. avgusta je priletela prva turška topovska krogla skozi okno v cerkev sv. Štefana in povzročila paniko med zbranimi verniki. Od takrat sta morala na Starhembegov ukaz zmerom dva meniha zasledovati iz lin zvonika gibanje sovražnika in sproti metati poročila na listkih na trg pred cerkvijo...

V noči na 12. september je pripeljal čez Donavo neki jezdec. Prinesel je poveljniku zavezniške vojske Karlu Lotarinškemu listič z obupno Starhembegovoprošnjo: »Ne izgublajte več časa, milostljivi gospod, za Boga, ne izgublajte ga!« In drugi dan, bilo je v nedeljo, je prišlo do odločilne bitke: začela se je o petih, končala pa o pol sedmih z velikansko zmago nad Turki. Toda te zmage ne bi bilo, da ni v odločilnem trenutku

Kara Mustafa pred Dunajem

Grof Starhemberg, branitelj Dunaja

prihital že omagujočim krščanskim četam na pomoč še poljski kralj Jan Sobieski s svojimi vojaki.

Katastrofa je Turke dohitela tako nepričakovano, da so morali vse skupaj pustiti in zbežati na vrat na nos. Plen osvoboditeljev je bil neizmerna: 10.000 bivolov, prav toliko volov in ovac in obilo žita, 5000 kamel in mul, cela skladišča sladkorja, olja, medu, riža, 15.000 šotorov, obleke in kožuhov. Dunajčani, ki so se 13. septembra prvič po dveh mesecih življenske nevarnosti upali zapustiti obzidje mesta, so tedaj tudi prvič okusili — kavo.

Toda najdragocenejši plen je bil šotor velikega vezirja, ki so ga cenili na milijon zlatnikov; vrhu tega so našli v njem še suhih cekinov za dva milijona!

V bitki je padlo 5000 Turkov, zavezniki so v njej izgubili samo 1000 mrtvih in 3000 ranjenih. Kara Mustafa je pa sultan Mohamed IV. poslal lično skatlico in v njej svileno vrvco... Veliki vezir je vedel, kaj to pomeni: še tisti dan se je z njo obesil.

»Šele na morišču ti odpustim!...«

Zverinska hči pred pariškim sodiščem

Razvajena edinka

Gospa Germain in gospod Jean Baptiste Nozières sta sedla za mizo k večerji. Njune hčerke Violette še ni bilo na izpregled. Pred ogledalom se je napravljala. Bila je krasno dekle, pa se je vendar še po cele dneve šminkala in polepšavala. Očetu in materi to sicer ni bilo všeč, toda slepa ljubezen je prezrla vse dekletove napake. Bila je do skrajnosti razvajena, za svojih osemnajst let pa dosti preveč koketna in razuzdana. Pa saj je dandanes vsa mladina takšna, posebno v Parizu, sta menila roditelja. Jo bo že minilo, ko se poroči! Saj mora kmalu najti ženina, ko je tako lepa, 170.000 frankov dote pa tudi ni od muh!

»Violette, pridi vendar, juha bo hladna«, jo je skoraj strogo poklical oče.

In res je čez hip pritekla Violette vsa napudrana in našminkana, v rdeči svilnati obleki najnovejšega kroja. Ljubi Bog — koliko denarja gre za njene šivilje, manikerke in frizerke, ki prihajajo sleherni dan na dom! Pa naj bo, saj imamo, deklica je pa še mlada, naj se malo naučije udobnega in neskrbnega življenja!

Usodni prašek

Ko je prihitela k mizi, je prisrčno poljubila mater in očeta ter sedla.

»Očka, danes sem bila pri doktorju Duronu, ki nam je poslal praške za glavobol. Za to vročino so ti praški kakor nalašč. Tukajle je zdravnikovo pismo, kjer priporoča praške. Tale je za mamó, oni pa zate, atek, a tretji je zame. Počakajta, sama vama jih pripravim!«

Violette je sesula praške v tri kozarce, srečna družina je dvignila čaše in jih na dušek izpila.

V petindvajsetih letih marljivega službovanja si je gospod Baptiste prihranil toliko, da je vsa družina živela neskrbno od lepe rente. V Neuryju, svojem rodnem mestu, je kupil lepo hišico s posestvom. Mati je bila še zmerom lepa in postavna gospa, oče zastaven in krepak mož. Zdelo se je, da bo družina še dolgo živela v najlepši slogi in udobnosti.

Po večerji je mala družbica še prijetno pokramljala in snovala načrte za počitnice, kajti že pojutrišnjem so se nameravali odpeljati na lepo brentansko obalo.

Po kavi si je gospod Baptiste prižgal smotko in igral s hčerko še nekaj partij skata. Mati se je pa odpravila k počitku.

Zbudila se je ob dvanajstih.

Strup deluje, mati je odporná

Medtem ko je mati štela udarce ure, je nenadoma zaslišala pridušeno stokanje iz hčerkinde sobe. Pohitela je tja. O, grozel! Njen mož se je zvijal v smrtnih krčih pri postelji svoje hčerke in bljuval kri. Violette je pa spala kakor ubita in ni slišala ničesar. Nesrečna žena, ki so jo tudi že popadali krči, se je sklonila nad svojega trpečega moža, hoteč mu pomagati. Tisti mah je pa začutila silo-

Razvajena deklica, ki je strahovalo svoja roditelja. - Materinska ljubezen je slepa. - Dvojno življenje 18 letne Violette Nozières. - Zastupila je očeta in marno pričakovala njegove smrti. - Soočba z materjo, ki jo je tudi hotela zastupiti. - Kriminalisti pred uganke

vit udarec po sencéh in izgubila zavest. Ko se je čez nekaj časa spet ovestila, je začutila, da je moral nekdo odpreti plinsko cev v kuhinji. Stanovanje se je čedalje bolj polnilo z dušljivim plinom. Gospa Germaine je hotela zavpiti na pomoč, toda glas ni mogel več iz njenih ust.

Plin jo je omamljal in kakor v snu je slišala trobljenje rešilnega avtomobila, na uho so ji udarjali neznan glasovi, videla je neznan ljudi, ki so tekali po njenem stanovanju sem ter tja. Strašni prizori so se vrstili drug za drugim. Črn voz se je ustavil pred hišo, nanj so naložili njenega moža... Kam za božjo voljo ga neki peljejo? Kam? Zakaj? Njo samo so naložili v bel voz z rdečim križem ob straneh in jo odpeljali v popolnoma drugo smer. Kaj to pomeni? Nič več ne leži na svoji postelji, okoli nje je nekaj mrzlega, zdi se ji, da leži na operacijski mizi. Okrog sebe vidi zaskrbljene obraze zdravnikov in bolničark... Njen mož je ob istem času na mizi v prosekuri... Potem ga peljejo v Neury. Na posestvo nemara, na letovišče? Zakaj samega brez nje...? Ne, ne, na pokopališče ga peljejo, saj so ga prenesli iz mrtvaškega vagona, okoli njegove krste je vse polno njegovih tovarišev-železničarjev. Njegova mati, starka pet in osemdesetih let, izgublja zavest... A Violette? Da, res, kje je pa Violette? Pobegnila je, nihče ne ve kam. Ne, ni pobegnila, skočila je v Seino z mosta poleg mestne hiše. Iščejo jo s čolni po vsej reki, toda nje ni v Seini, v postelji leži zraven odurnega črnca, ki mu pravijo Banjo in igra jazz...

Človek bi mislil, da je gospa Germaine vse to sanjala, zakaj zmes takih neverjetnih prizorov vidi človek le v strašnih morečih sanjah... In vendar je vse to bila grozotna resnica.

*

Pariški listi so 24. avgusta objavili novico, da je gospodična Violette Nozières našla očeta in mater zastupljena s plinom, ko se je ob eni ponoči vrnila domov. Preiskava bo dognala, ali gre za samomor ali nesrečen slučaj.

Pač nihče med stotisoči bralcev ni slutil za to novico nagnusnega zločina, najstrašnejšega, kar jih pominjo letopisi pariških zločinov...

Preiskava ni dognala ničesar. Violette, ki se je zvijala v krčih joka, je morala policija vse bolj tolažiti kakor zasliševati. In vendar je ona edina, ki bi mogla dati pojasnila.

Mati obtožuje!

Nenadoma se je pojavila priča, ki je vstala od mrtvih, priča, o kateri je

zločinka mislila, da je za zmerom obnemela. Ko se je mati čez nekaj dni zavedla, se je spomnila praška, ki ga je dala njena hčerka Violette usodnega večera njej in njenemu možu.

Pa še zmerom ni nihče sumil lepe Violette, ki je s svojimi zelenkastimi očmi omamljala študente latinskega okraja. Kdo bi si bil le v sanjah mislil, da bodo nekega dne spravili to krasno deklo v zvezo z najstrašnejšim zločinom?

Vsi so mislili, da govori gospa Nozières zmedeno tjavendan in se ne spominja več prav usodnega večera. Toda zločinka se je sama izdala. Prav takrat, ko so jo hotelj soočiti z materjo v bolnici, je izginila ko duh. Stvar je jela postajati nekam čudna. Čedalje bolj se je zgoščala sumnja, da je Violette sama zastupila svojo roditelja. Ko se je oče zvijal ob njeni postelji v smrtnih krčih in bljuval kri iz ranjenega želodca, je bila pošastna hčerka budna in se je samo delala, kakor bi spala. Ko je mati prišla očetu na pomoč, jo je ona udarila po glavi. Nato je izmeknila iz omare 3000 frankov in odšla spat v hotel latinskega okraja. Zjutraj je vstala in poslala s pnevmatično pošto staršem pismo, da se bo vrnila šele pod večer. Pismo je sklenila s »tisoč poljubi«. Ves dan se je zabavala po kavarnah študentskega okraja v trdni veri, da sta roditelja mrtva. Ponoči se je vrnila domov, preiskala na videz mrtvo mater in našla v njeni spodnji obleki vštih tisoč frankov. Izparala jih je in všila namestu njih kos časniškega papirja. H koncu je odprla plinsko cev in prebudila s strašnim jokom vse stanovalce v hiši.

Vrhunec pokvarjenosti

Neverjetna je hladnokrvnost te izprijenke, ko je pobegnila iz bolnice. Z največjim mirom se je izprehajala po Marsovem polju, posedala na klopih nasproti Eiffelovemu stolpu, kjer se je zabavala z neznanimi fantalini baš v času, ko je zdravnikov nož na prosekuri rezal truplo njenega očeta. Medtem ko so po mestu stikali celi oddelki policije za njo in so prodajalci časnikov vikali njeno ime, je sedela nebrižno v odličnih kavarnah in se sestajala z ljubimci na vseh koncih in krajih. Ponoči je bila gost odurnega črnca Banja in se skrivala v njegovem stanovanju, dokler se nista sprla; zahtevala je namreč za svoje »dajatve« 150 frankov, črncem jo je pa odpravil s pelnajstimi in jo vrgel na cesto. Neki njen ljubimec je pa nekaj zasumil in jo je prijavil. Sporazumno s policijo jo je izvabil v kavarno »La Brunec«. Violette je prišla ob dogovorjenem času, v elegantni obleki, vsa prešerna in vesela —

ter padla v roke policije. Pri aretaciji je bila povsem mirna in se je samozavestno nasmihala. Šele ko so ji uklenili roke, se je hotela upreti in ogorčeno protestirala: »Ali se mar tako ravna z odlično damo?«

Družba v zaporu ji ne prija

V ječi z velikim tekom večerja, zunaj pa kriči razjarjeno ljudstvo: »Na smrt, pod giljotino!« Njej se zdi vse to smešno in se zmrduje, ko ji slačijo elegantno obleko in jo zamenjavajo s platneno jetniško haljo. Ne more preboleti, da so njo, »boljšo gospodično« vtelnili v isto celico z neko hišnico in šiviljo. Te smejo nositi svoje obleke, ona pa ne, tak skandal! H koncu, ko so preiskali njeno obleko in dognali, da nima strupa pri sebi, so ji jo vrnili; tedaj je bila spet vsa srečna.

Pri zaslišanju je dobila živčni napad. Obtožila je lastnega očeta, češ da ji je bil ljubimec, ko ji je bilo šele 13 let. Pred materjo je to strahotno obdolžitev preklicala, jokala je in prosila odpuščanja. Toda mati, čeprav vsa strta od žalosti in boli, jo je ledeno zavrnila:

»Odpustim ti šele na morišču!«

Zdravnike in zagovornika je groza

Prizor je bil tako dramatičen, da je bil sodni zdravnik dr. Paul, ki je videl že marsikaterega zločinca na morišču, bled ko zid, in je potem izjavil časnikarjem, da ni

v štiridesetih letih svoje službe še nikoli videl česa tako strašnega...

V celici je spet mirna, je s tekom, zabava se s kaznjenkami, hip nato se spusti v histeričen jok in zahteva duhovnika, češ da se hoče izpovedati in spokoriti.

Bog ve, ali res ni normalna, ali pa le tako dovršeno igrá? To tajnost morajo odkriti zdravniki in sodniki. Zagovornik Gorgulova, ekscentričnega moralca predsednika Doumerja, pravi, da je celo njega laže razumel...

Verjetno je, da je imela Violette pomagače. Zakaj, nekdo je moral prenesti mater nazaj na posteljo. Violette je bila prešibka. Kam neki je dela tisočake, ki jih je ukradla staršem? Kdo neki je pisal lažno pismo doktorja Durona, v katerem kar mrgoli strokovnih izrazov, ki jih Violette ni poznala?

Morda se je kateremu njenih ljubimcev zahotelo dote 170.000 frankov po smrti njenih staršev?

Le kateri bi to bil, saj jih je imela Violette na izbero... vseh poklicev in vseh barv. Od kreolca do črnca...

Njena roditelja prav gotovo nista poznala njenega dvojnega življenja. Preveč sta jo ljubila in bila slepa za vse. Ko je bilo Violette 14 let, jima je izdal dr. Duron, da je dekletce spolno bolno. Pa še to je izrabila. Lagala jima je, da hodi ponoči k zdravniku, ker jo je pri belem dnevu sram. Bog ve, kaj je medtem počenjala?

Ko je še hodila v licej, jo je mati vselej zbudila v poslednjem trenutku, samo da je moglo »zlato otroče« delj spati. Zajtrk ji je nosila na posteljo, čistila ji je čevlje in obleko. Sosedom je pravila: »Saj imamo, hvala Bogu, dovolj, naj bo otroku dobro, življenje jo bo tako še dovolj izkušalo.« Doma ni prišla za nobeno delo, zato je pa hodila v kavarne in na zabave, mati ji je dajala denar,

naj se otrok malo naveseli in naužije...

Tako je ravnala od ljubezni zaslepljena mati, ki mora zdaj izreči trde besede:

»Šele na morišču ti odpustim.«

*

O nadaljnem razvoju procesa proti očetomiriki Violetti Nozičres bomo obširneje poročali v prihodnji številki.

Zaupanje v poštenost

Čikago, v septembru.

O poštenih in zaupljivih ljudeh nam pripovedujejo le še pravljice, kajti danes ta dan je že tako, da še desna roka levi komaj zaupa.

Prav zagadelj se je zgodilo tole:

V Miamiu na Floridi je zbirališče najmočnejše in najbogatejše gospode, hkratu pa največjih in »najtežjih« zločincev in lopovov. V hotelu »Excelsior« se je nedavno naselil eden izmed najbogatejših: Mr. Barry, mehniški ladjar najtežjega milijonskega kova. Najmanj 80 odstotkov vseh ladij, ki zalagajo obalo z alkoholom, je njegovih. Torej ni ta mož zgolj bogatin, temveč tudi povsod znan, dasi prav mu ni do tega, da bi ga kdaj in kjerkoli fotografirali.

Prišel je torej ta možakar v Miami; vsi časniki so bili polni najrazličnejših vesti, zlasti o tem so največ pisali, da si namerava izbrati izmed 10.000 girlov, ki se solnčijo in kopajo v tem najznamenitejšem kopalšču, ženo, pravo zakonsko ženo. Ko je Mr. Barry zaprosil hotelskega ravnatelja, naj mu svetuje najboljšega draguljarja in ga prosil celó za spremstvo, se ni videlo to nikomur ne čudno ne sumljivo. Kajti Mr. Barry se vendar ženi...

Bogatin je dolgo izbiral pri draguljarju, h koncu se je pa odločil za prekrasen niz biserov v ceni 100.000 dolarjev. Plačal je, kakor je v Ameriki navada, s čekom in se v družbi hotelskega ravnatelja vrnil v hotel.

Že čez 2 uri je vedel draguljar, da je ček ponarejen. Ves navdušen je pripovedoval časniškim poročevalcem, da je dal tudi on iz previdnosti kupcu ponarejen biserni niz, ki bi

ga bil zamenjal za pravega, če bi bil ček v redu. Kmalu nato je pisal Mr. Barry, ki je seveda že zdavnaj zapustil Miami, da nikakor ni Mr. Barry, temveč si je to ime samo iz previdnosti nadel. Bil je pa še tako previden, pravi, da je niz biserov zastavil za 20.000 dolarjev hotelskemu ravnatelju, a ta hotelski ravnatelj, ki je sicer priznal, da je to res, je spet izjavil, da je v istem hipu, ko je Barryju predal ček, že telefonično prepovedal izplačilo, kajti previdnost je pač previdnost...

Do tod nam je zadeva za zdaj znana. Vsa ameriška javnost se silno zanima, kakšno izjavo bo neki podal Mr. laži-Barry, kajti verjetno je, da je iz previdnosti ravnateljev ček že zamenjal, prodal ali zastavil. Menda so Američani zaradi samih previdnosti že neprevidni...

Prekosil ga je

V Londonu, septembra.

Mr. Correll je prav posebno vluđen brivec, eden izmed tistih še, ki mu je postrežba gotovo važnejša kakor pripovedovanje čenč. Nekoč je bilo znano po vsem Londonu, da si našel v njegovi čakalnici največ revij in časnikov. Čakanje, da prideš na vrsto v njegovem salonu, je bila pravcata zabava, kajti v njegovi čakalnici si našel več branja kakor v katerikoli čitalnici.

Ko se je udomačil radio, si je Correll seveda med prvimi nabavil najboljši aparat. Toda to se ni posebno obneslo. Videti je bilo, da

Statistika pravi, da so lani na tak način prodali 41.000 deklet po 500 do 800 Din. Zdaj so napredni Japonci na bister način začeli propagando zoper barbarsko šego. Ustanovili so kreditni zavod, ki daje kmetom posojila, toda obvezati se morajo, da zato ne bodo prodajali svojih hčera; po drugi strani bo pa takisto novo ustanovljeno »Žensko patriotsko društvo« priskrbelo hčeram teh kmetov primerno službo, da ne bodo staršem v nadlogo.

Iz Rige poročajo, da so v Sverdlovskem našli dnevnik poslednjega ruskega carja z zapiski dogodkov tik pred prihodom morilcev.

Italijanska vlada je hotela odpraviti v Benetkah staroslavne gondole in jih nadomestiti z motornimi čolni. Gondoljerji so pa protestirali in prosili, naj jim pusti dosedanje čolne, češ da bo drugače trpel zgodovinsko-romantični značaj mesta. Vlada jim je ugodila; vzlie temu se neizprosno bliža čas, ko bodo motorni čolni zavladovali tudi na beneških lagunah in kanalih, ker so trdke, ki so izdelovale gondole, zaradi pomanjkanja naročil morale delo ustaviti.

Na bregu Donave so našli ondan na Dunaju vsega premočenega in izrpanega nekega 57 letnega stareca, zraven pa psa. Siromak je iz obupa nad bedo, v kateri je živel, skočil v Donavo in potegnil s seboj na vrvec svojega psa. Toda pes je bil močnejši in je gospodarja privlekel na breg ter pazil

**Brinetke
pozor!**

Vendar enkrat odgovor na vprašanje: Kako negujem kostanjeve lase? Idealni odgovor: Če si redno umivate lase z novim Brunetaflor Shampooom. Učinkuje naravno in edinstveno zaradi hequilo, ki ga ima v sebi. Kostanjasta barva, temni ton sta s tem neverjetno poudarjena. Lase je dobe krasen blesk in čudovit lesk. Nenavadno lepo se kodrajo.

Zajamčeno brez sode in kemičnih barvil.

ELIDA SPECIAL SHAMPOO

BRUNETAFLOR

ima čakajoče občinstvo kaj različne okuse. Nekemu se je zahotelo vznesene godbe, drugemu poskočnega fokstota. Correl je zagadelj nakupil več aparatov, kjer si je vsak po mili volji lovil iz veseljstva svojemu okusu ustrezajočo godbo. Seveda je bilo to le s sluškami mogoče. Zdaj so se pa pritoževali oni, ki so jih brili, ali strigli, da godbe sploh ne slišijo. Dobri Mr. Correl je moral še dalje, če je hotel ustreči vsem svojim gostom. Postavil je zaprte celice, kjer so nameščenci gostom postregli s primerno godbo in z britvijo. Posel se je precej časa dobro razvijal.

Toda takrat je otvoril neki pretkanec nasproti Correllu svojo novo brivnico. V izložbo je obesil velik lepak z napisom:

»Tu vam najbolje postrežemo — in vsepovsod vlada mir in tišina. Nameščenci so obuti v gumijaste čevlje — in strogo jim je prepovedano pogovarjati se z občinstvom.«

Odsihdob propada nekoč tako slavna Correllova brivnica. Ljudje, ki jih že tako dovolj zmuči strahovito mestno bučanje in ropot, se zatekajo v prijetno in globoko tišino konkurenčne brivnice.

Z imeni se ni šaliti

Beograd, septembra.

Ime mu je Konstantin, star je 34 let, točnega kraja svojega rojstva ne ve, pač pa je nedvomno, da je neke na jugu zagledal zapeljivo luč

naj, dokler ga niso našli in spravili v zavetišče.

Kongres nacionalne socialistične stranke v Nürnbergu je stal nemško vlado okoli 400 milijonov Din.

V prestolnici Kube, Havani, je orkan napravil veliko škodo. V luki se je potopilo več parnikov, mnogo ljudi je brez strehe, okoli sto jih je pa ubilo. V splošni zmedbi so ponekod zločinski elementi začeli ropati zapuščene trgovine, tako da je moralo nastopiti vojaštvo.

V mostarskem vojaškem skladišču je eksplodiral gradbeni smodnik. Ubilo je dva vojaka in neko kmetico, ki je šla mimo, ranilo pa vojaka, ki je stal na straži pred skladiščem, in tri kmetice.

8. in 15. oktobra bodo občinske volitve v vseh sedmih banovinah, kjer jih še ni bilo.

Občinske volitve v savski banovini bodo 8. oktobra t. l.

V nedeljo so v Tršću v Mačvi svečano posvetili obnovljeno hišo, v kateri se je rodil reformator srbohrvatskega jezika in avtor cirilskega pravopisa Vuk Stefanović-Karadžić (* 1787, † 1864).

V Solčavi je umrl star 90 let Anton Herle, znan po vsej Sloveniji kot sloveč čebelar. Pokojnik je bil oče tudi že umrlega profesorja prirodopisja v Kranju dr. Herleta.

Po smrti kralja Fejzala je zasedel iraški prestol njegov sin Emir Ghazi. Novi kralj se je vzgajal na Angleškem.

V Brightonu na Angleškem je umrl seržan Frank Pennington, ki je 11. novembra 1918 napravil konec svetovni vojni. Bil je telegrafist in je na ukaz angleškega generalnega štaba poslal na vse fronte brezlični poziv, da se sovražnosti takoj ukinejo. Pennington je pozneje dejal, da je ta ukaz med vsemi, kar jih je dobil v življenju, z največjim veseljem izpolnil.

V Parizu je neki 28 letni delavec zadavil 65 letno staro, s katero je živel v divjem zakonu. Nato se je sam prijavil policiji in povedal, da je zločin storil iz ljubosumnosti.

Nemška evangelijska cerkev je izdala odlok, da se pri službi božji ne smeta več rabiti hebrejski besedi amen in aleluja. Namestu njiju bodo poslej morali rabiti nemški besedi z istim pomenom.

20. septembra je minilo 25 let, kar so na ljubljanskih ulicah ustrelili Lundra in Adamiča. Prešlo nedeljo so na svečan način odkrili spominsko ploščo obema žrtvama; vzdana je v obok mosta med stolnico in škofijsko palačo v Ljubljani.

Na Japonskem starši še zmerom po starem običaju prodajajo svoje hčere, ker vidijo v njih samo breme rodbini.

sveta. Od svojih štiri in trideset let jih je presedel že pet za švedskim omrežjem, pa tudi carigradske, dunajske in sofijske ječe so mu znane od znotraj. Ta trenutek je v Beogradu na počitnicah. Stanuje seveda spet v državni zgradbi, njegovo osebje je spet v uniformah, prav tako kakor nekoč na Dunaju in v Carigradu. Videti je, da so zelo v skrbeh zanj, ker ga budno stražijo.

Njegov glavni in življenjski poklic je ljubezen, zvečine ljubezen do tujega denarja, toda ponavadi ga vodi pot do »jurjev« preko žensk. Ponaša se lahko že z dobrim tisočem osvojenih ženskih src. Toda pri zadnji »ljubic« je nasedel. To pa samo zaradi presnete nepazljivosti. Deklico so klicali Nevenka, on ji je pa nekoč v raztresenosti rekel Klara. Lepotica se je tako hudo razjezila, da ga je prijavila zaradi lažnjivega obljubljanja zakona, kar ga je končno pokopalo.

Naš dični Konstantin, ki je v življenju menjal že naslov grofa s knezom, markija z vikontom, doktorja s profesorjem, je moral tokrat spet menjati, pa ne naslova, temveč svojo lepo zlikano sportno obleko za zmečkano dolgočasno sivo bluzo. Zdaj počiva ves truden in izrpan od življenjskih naporov na lovorikah svoje slave — na trdi klopi jetniške celice.

Njena žrtev

Napisal O. Reinicke

Pred letom dni je Evgen Selan izgubil službo. In mesec dni nato je njegova mlada žena Renata spet sedela za blagajno pri Strnadu & Korenju in delala prav tako marljivo, vneto in zanesljivo kakor leta in leta pred poroko. Evgen je silno bolelo, da mora njegova žena skrbeti zanj. Dan za dnem je trkal na vrata in prosil službe, toda večer za večerom se je pobit in nesrečen vračal domov. Zgodilo se je celo, da se je kdaj od obupa napil, toda na srečo se je to le redko pripetilo.

Posledica gospodarske stiske se je kmalu pokazala tudi pri Renati: znižali so ji plačo. Selanova sta se morala zato še bolj omejiti v svojih izdatkih. Evgen je še neumorneje tekal po stopnicah gor in dol in trkal na vrata, proseč službe. Naposled si je vendarle nekje izprosil vsaj začasno službo tekača.

Toda že po treh dneh je začutil, da ga zbada v pljučih, zakaj moral je dan za dnem najmanj po šest ur drveti na kolesu po prašnih ulicah. Njegovo telo je bilo od pomanjkanja opešalo in ni bilo kos takšnemu naporu. Peti dan je moral leči. Imel je hudo vročino, tožil je, da ga zbolde, kadar zaduha, ponoči je pa govoril čudne reči o davno minulih časih.

Renata se je silno prestrašila. Ure, ko je morala biti v službi, je bila kakor na trnju. Šesti dan se je obrnila na dr. Trpina in ga prosila, naj pride pogledat k njenemu možu. Izprosila si je za tisti popoldan dopust in je v vročični nestrpnosti čakala zdravnika.

Ko je naposled prišel in si ogledal bolnika, je napravil zelo resen obraz in kratko dejal:

»Vnetje pljuč.«

Renata je še tisti dan poklicala sestro in jo prosila, naj streže njenemu možu. Evgenovo stanje je postajalo čedalje nevarnejše. Skoraj neprestano je blodil in govoril o vseh mogočih rečeh. Dr. Trpin je rekel gospe Renati, naj skuša na vsak način svojega moža pomiriti.

Renata je nemo prikimala. Kadar je bila prosta, se ni genila od bolnikove postelje, tolažila ga je, ko je jel spet govoriti o svojih skrbeh, in mu naposled dejala:

»Saj ni tako hudo, Evgen! Za tvojim hrbtom sem si prihranila nekaj denarja, tri tisoč dinarjev, ki mi zdaj tako prav pridejo, da tvoje boleznini niti ne čutiva. Izprva ti nisem hotela niti povedati, zato sem ti pa zdaj napravila toliko večje veselje, kaj ne, dragi?«

Evgen je dvignil svoj blede obraz iznad blazine. In tiho, s trepečočim glasom je zaprosil:

»Pokaži mi denar, Renata, pokaži mi ga, saj ne morem verjeti.«

Pri tej nepričakovani prošnji jo je od groze zabelelo do dna srca. Saj si ni mogla ničesar prihraniti! Narobe; zaradi nešteti nepričakovanih izdatkov ji je tako malo ostalo od plače, da se še sama ni upala več do sitega najesti, samo da ne bi zmanjkalo za Evgena.

In spet je zaslišala bolestno neučakano prošnjo:

»Daj, pokaži mi denar, Renata, pokaži ga!«

Mehanično je prikimala in odvrnila:

»Pozneje, dragi, moram ga poprej vzeti iz banke. Že drevi ti ga pokazem, ko se vrnem iz službe.«

S tem si je pridobila nekaj časa. Nekaj minut nato je prišel dr. Trpin. Prvi mah je opazil bolnikovo razburjenost in jo vprašal, kaj ji je vzrok. Toda odgovoril mu je bolnik sam.

Zdravnik je od strani pogledal proti mladi ženi. Videl je docela obvladan obraz, toda videl je tudi roke, ki so se krčevito zagreble druga v drugo, da je vsa kri izginila iz prstov. Poklical je Renato na stran in ji povedal, da se bliža kriza, vendar upa, da bo bolnika rešil. Preden se je poslovil, je pa dejal:

»Vaš mož si je vtepel v glavo, da mu pokažete prihranjeni denar... Zanj bi utegnili mnogo pomeniti, morda rešitevi, če...« Prestal je, kakor ne vedoč, kaj naj še pove. Potem je pa mirno povzel: »Mislim... hm... saj pač imate ta denar?«

Renata je prebledela na smrt. Toda stisnila je zobe in malone trmasto prikimala. Dr. Trpin je krenil proti vratom. Počemu bi se ji vsiljeval, si je dejal sam pri sebi. O teh treh tisočih dinarjev ni verjel niti besedice.

Ko je šla Renata popoldne v službo, je rekla Evgenju, da mu bo denar prinesla drugi dan opoldne, ker ga ima v banki, banke pa popoldne ne delajo.

Drugi dopoldan je mlada žena preživela težke ure. Vse v njej je drgetalo. In ko se je bližala dvanajsta ura, so ji začele trepetati roke, blede je bila ko zid in oči so se ji svetile kakor od vročice. Potem je globoko zasopla in vzela iz blagajne že pripravljene tri tisočake, jih skrila v knjigo, vstala in hitro odšla. Pri večernem obračunu z gospodom Strnadom bodo tisočaki spet na svojem mestu.

Hitro je odšla domov, stopila k postelji svojega bolnega moža in mu položila bankovce na odejo. Globok dih je navel Evgenove prsi, kakor bi se mu bil težak kamen odvalil z njih. Potem je segla njegova shujšana desnica po bankovcih in koščeni prsti so se krčevito oklenili okoli njih.

Zaman sta skušali potem Renata in njena sestra, ki je stregla bolniku, izviti bankovce iz stisnjene Evgenove roke. Bližal se je čas, ko bo morala spet v službo. Postajala je strašno nemirna in razburjena, naposled je pa priznala svoji sestri, na kakšen način je prišla do denarja.

Takrat je pozvonilo. Prišel je doktor Trpin.

Z vljudnim pozdravom se je zdravnik obrnil k bolniku in se sklonil k njemu. Nato je zadovoljno prikimal. Tedaj šele je zagledal v stisnjeni Evgenovi roki zmečkane bankovce.

Nasmehnil se je.

»Aha, zato!...«

Nato se je obrnil k Renati.

»Danes je deveti dan, drevi napoči kriza. Prestal jo bo, zanesite se, samo denar pustite v njegovi roki. Tle trije tisočaki so zdaj najboljše zdravilo. Proti večeru se spet oglasim...«

Renata je morala kmalu za zdravnikom v službo. Zaklinjala je svojo sestro, naj za božjo voljo izvije Evgenju denar iz roke in naj ji ga prinese v pisarno.

Ob štirih popoldne je pristopil k njej gospod Strnad. Prijazno ji je pokimal in dejal:

»Iz formalnosti bi malo pregledal blagajno.«

Renata je zasrepela v njegov prijazni in dobrodušni obraz. Vsa kri ji je izginila z obraza, noge so ji klecnile. Strnad jo je osuplo pogledal in začudeno zmajal z glavo. Nato je odprl knjigo... Renata se je onesvestila.

Med tem je gospod Strnad dognal, da manjka v glavni blagajni tri tisoč dinarjev. Spomnil se je, da je bila Renata Selanova celih pet let pri njem v službi in da je bil zelo zadovoljen z njo. Zmajal je z glavo od razočaranja, nato je pa pozvonil in velem vstopivši služkinji:

»Ko se gospa Selanova zave, bi jo prosil, naj se oglasi pri meni.«

Deset minut nato je Renata stala v pisarni svojega šefa. Bila je strašno blede. Oči je upirala v tla.

»To je bilo zame zelo neprijetno presenečenje, gospa. Toda ker ste bili doslej vestni v službi, ne maram pokarviti vašega slovesa; dal vam bom do konca meseca dopust in razglasil, da morate streči svojemu obolenemu možu in da ste zato pustili službo pri meni. Vaš dopust,« pri teh besedah je gospod Strnad vstal, »se začne jutri. Tule je vaša poslednja plača, izplačam vam jo celo, ker sem prepričan, da so vas morali tehtni vzroki spraviti do tega, da ste se izpozabili nad blagajno. Izpričevala vam pa seveda ne morem dati.«

Renata je nemo prikimala. Z ledenimi prsti je vzela denar in brez besede odšla.

Ko je kakor omotena prišla domov, je ležal Evgen v postelji in mirno spal. Njegovi prsti so se še zmerom oklepali bankovcev.

Renata je dolgo gledala svojega spečega moža. Potem je začela jokati, brez glasu in brez ihtenja.

Ko je prišel zdravnik, so ji solze usehnile. Na videz mirno ga je vprašala, kako naj ponoči ravna z bolnikom.

»Poslej bom lahko sama stregla svojemu možu, ker sem pustila službo.«

Dr. Trpin jo je začudeno pogledal, nato ji je pa dal potrebna navodila in se zamišljeno poslovil. Nekam čudno se mu je zdelo, da je gospa Selanova zdaj, ko je njen mož prebrodil krizo, pustila službo, da mu bo stregla. Toda vprašal ni nič.

Evgen je spal pozno v noč. Renata je sedela zraven njegove postelje. Ko je ura kazala že mnogo

čez polnoč, je bolnik globoko zasopel, razklenil desnico in spustil zmečkane bankovce na odejo; nato se je obrnil na drugo stran in dalje spal. Renata se je tiho sklonila nad posteljo, vzela bankovce, jih zravnila in položila na nočno omarico. Zraven sebe je slišala enakomerni dih svojega ozdravelega moža.

Tri dni nato. Keglaški krožek »Vseh devet« je bil pri delu. Krogle so zamolklo hitele po kegljšču. Stožci so se podirali. Za trgovcem Strnadom je bil na vrsti dr. Trpin. In potem je družba posedla k litru vina. Naključje, ki igra tolikšno vlogo v življenju, je posadilo Strnada in doktorja Trpina drugega zraven drugega in ju zapletlo v pogovor. In tedaj je dr. Trpin mimogrede vprašal, zakaj neki je gospa Renata Selanova pustila službo. Beseda je dala besedo, gospoda sta nato stopila v kot in zdravnik je povedal trgovcu zgodbo o treh tisočakih. Strnad ga je ves osupel poslušal in potem vzkliknil:

»In jaz sem dva dni nato, torej včeraj, dobil te tri tisočake v priporočenem pismu nazaj...«

Drugi dan opoldne se je pred hišo, kjer sta stanovala Selanova, ustavil avto. Iz njega je stopil trgovec Strnad, stekel po stopnicah in stal dve minuti nato pred prestrašeno Renato. Brez besede ji je ponudil roko in ganjeno dejal:

»Če vam je prav, draga gospa, vam skrajšam dopust, moja trgovina vas spet potrebuje. Ali se hočete vrniti k meni? Vse vem, in tole,« to reki je položil pred osuplo Renato tri še zmerom zmečkane tisočake, »stole naj bo plačilo za spoznanje, da dostikrat šele laž, čeprav pobožna laž, pokaže plemenitega človeka v pravi luči.«

Potem se je zasmejal in dejal skoraj razigrano, da bi prikrikl ganotje:

»In zdaj me odvedite k svojemu možu, rad bi mu stisnil roko in mu povedal, da me bo veselilo, če bi hotel iti k meni za glavnega knjigovodjo — zakaj Komar nas zapusti, kakor veste.«

Mrtvev zmagovalce

Na brooklandskem dirkališču se je zgodilo nekaj nenavadnega. Pri neki avtomobilski tekmi je privozil za kakih 200 metrov pred ostalimi dirkač Chapman Sullivan prvi skozi cilj. Na splošno začudenje pa voza ni zavrl, temveč je dirjal z nezmanjšano brzino dalje. Naposled se je avto ustavil. Sullivan je sedel topo za volanom. Preiskava je dognala, da je mož mrtev. Menda ga je v trenutku, ko je dosegel cilj, zadela srčna kap.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršil vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Radio namestu časnika

Na vseh sedmih tisočih Filipinskih otokov je le malo časnikov in malo ljudi, ki jih znajo brati. Še celo v mesta prihaja pošta samo po enkrat na teden, ali pa še bolj poredko. Zaradi tega je vlada postavila na trgih vasi in naselbin velike zvočnice, ki trobijo najmanj šest ur na dan najraznovrstnejša poročila, poučna predavanja in zabavne prigode. Na ta način hočejo dati tudi ljudem, ki so daleč od sveta, priliko za izobrazbo in jih seznaniti z vsemi važnimi dogodki širom sveta.

Grof Monte-Cristo

Roman

Napisał Aleksander Dumas

4. nadaljevanje.

Zakaj ne bi Mercèdi povedala slutnja, da se njen dragi vozi komaj tri sto korakov mimo nje?

Ena sama luč je brlela pri Kataloncih. Dantès je skušal dognati, kje gori, in prišel do spoznanja, da mora biti v sobi njegove neveste. Mercèdes je bila torej v vsej koloniji edina, ki še ni spala. Če bi krepko zavpil, bi ga morda slišala; pa ga je bilo sram. Kaj porečejo njegovi pazniki! Zato je nemo obsedel in strmel kakor zaverovan v luč.

Čoln je naglo plul dalje. Toda jetnikove misli niso bile pri njem, temveč pri Mercèdi.

Tedaj je barka zavila v stran in Dantès je izgubil lučko iz oči. Obrnil se je in osupel videl, da jadra čoln na odprto morje.

Med tem ko je zaverovan v svoje misli zrl proti obali, so bili razpeli jadra.

Čeprav se je Dantèsu upiralo obračati se z novimi vprašanji na orožnike, je vendarle pristopil k nemu izmed njih.

»Pri vašem izveličanju in pri vaši vojaški časti,« je vzkliknil, »rotim vas, bodite usmiljeni in odgovorite mi! Jaz sem kapitan Dantès, dober in pošten Francoz, čeprav me dolže ne vem katerega izdajstva. Kam me peljete? Povejte mi, in pri moji mornarski časti se vam zakolnem, da se bom vdal v svojo usodo.«

Orožnik se je v zadregi popraskal za ušesom in pogledal svojega tovariša. Le-ta pokima, kakor češ: »Zdaj mu že lahko poveš.« Orožnik se je spet obrnil k jetniku:

»Iz Marseilla ste in še pomorščak povrh, pa vprašate, kam vas peljemo?«

»Da! Kako naj bi vedel?«

»Če niste slepi in če ste le kdaj pluli iz marseljskega pristanišča, morate vendar vedeti, kam gre naša pot.«

»Ne.«

»Ozrite se torej okoli sebe.«

Dantès je vstal in najprej pogledal v smer, kamor je plul čoln. In tedaj je uzrl kakih sto seznjev daleč črno strmo skalo, s katere se je vzpenjal mračni kastel If. Čudno zlovesča oblika gradu in misel na ječo v njem, ki je že samo nje omemba navdala človeka z grozo — saj so Marseljčani že tri sto let poslušali o grozotah, ki so se širile o tem gradu — sta učinkovali na Dantèsu kakor beseda morišče na človeka, ki je obsojen na smrt.

»O Bog,« je kriknil, »kastel If! Po kaj gremo tja?«

Orožnik se nasmehne.

»Pa me vendar ne peljete tja, da me zaprete? Grad If je državna ječa, in vanjo zapirajo samo nevarne politične zločince. Jaz nisem pa ničesar zagrešil. Ali je mar tam tudi preiskovalni sodnik?«

»Kolikor vem,« odvrne orožnik, »imajo tam samo guvernerja, ječarje, vojaško posadko in trdno zidovje. Nikar, prijatelj, ne delajte se tako začudenega — drugače bom mislil, da se hočete v zahvalo za mojo uslužnost še norčevati iz mene.«

Dantès je stisnil orožniku roko, kakor bi mu jo hotel zdrobiti.

»Pravite torej, da me zato peljete na grad If, da me vržejo v ječo?«

»Najbrže!«

»Brez sleherne preiskave, brez vseh formalnosti?«

»Preiskava je končana, formalnosti so opravljene.«

»In vzlic obljubi gospoda Villeforta?«

»Ne vem ali vam je gospod Villefort kaj obljubil, vem le to, da plovemo proti kastelu Ifu. Dajte no, kaj pa počnete? Hej, tovariši, k meni!«

Hitro kakor blisk se je hotel Dantès zagnati v morje; toda vaje nemu orožnikovemu

očesu njegova namera ni ušla: v trenutku, ko se je Dantès odgnal, so ga zgrabile štiri čvrste roke. Tuleč od besa je padel na tla.

»Lepo,« vzklikne orožnik in mu poklekne na prsi, »res lepo! Torej tako držite svojo častno besedo? Pa naj človek še verjame tem ljudem! Če se le zganete, prijatelj, vam požemem kroglo v glavo. Svoje prvo povelje sem prekršil, drugo bom pa do pičice izvršil.«

In res je pomeril puško v Dantèsu. Mladega moža je ob dotiku z železno cevjo mrzlo izpreletelo. Prvi mah ga je res obšla misel, da bi se zgenil in se tako za zmeraj rešil strašne nesreče, ki je prišla nadenj in se zasekala vanj kakor jastreb s svojimi kremplji. Toda ravno zato, ker je prišla nesreča tako nepričakovano, si je dejal Dantès, ne more dolgo trajati. Potem se je spet spomnil obljube gospoda Villeforta; in naposled se mu je zazdela smrt v čolnu od orožnikove roke sramotna in njega nevredna.

Sesedel se je na dno čolna in v blaznem obupu vil roke.

Skoraj isti hip je močan sunek stresel čoln. Eden izmed veslačev je skočil na skalo, ob katero je zadel prednji del čolna, in Dantès je spoznal, da so na cilju.

Orožniki so ga zgrabili za lehti in za vrat in ga dvignili s tal. Nato so ga potegnili na suho in krenili z njim proti utrdbi.

Dantès se ni upiral; njegova topa brezvoljnost je bila bolj posledica omamljenosti kakor pa odpora. Opotekal se je kakor pijanec. Spet je uzrl vojake, ki so ga obstopili v dveh vrstah. Začutil je stopnice in nehote privzdigoval noge; kakor v sanjah je videl, da je stopil skozi neka vrata, ki so se za njim zaprla.

Potem se za trenutek ustavili, in Dantès je skušal zbrati svoje misli. Ozrl se je okoli sebe in videl, da se nahaja na dvorišču sredi med štirimi visokimi zidovi. Slišal je počasne in enakomerne korake straž, in od časa do časa zagledal lesket cevi njihovih pušk.

Na dvorišču so čakali kakih deset minut. Dantès ni mogel nikamor pobegniti; zato so ga orožniki izpustili.

»Pojdi!« so ga pozvali in ga potisnili naprej.

Jetnik je šel za vodnikom, ki ga je vedel po stopnicah pod zemljo. V nekakšni celici se je ustavil. Golo in vlažno zidovje se je zdelo, kakor bi bilo mokro od solz. Na neki pručici je stala leščerba, njen stenj je plaval v smrdljivi masti in motno razsvetljeval od vlage bleščeče zidovje. V njenem svitu je Dantès mogel videti svojega vodnika: bil je slabo oblečen ječar prostaškega obraza.

»Tole je vaša soba za noč,« je dejal. »Pozno je že in gospod guverner je že legel k počitku. Jutri zjutraj, ko dobi potrebna navodila, vam nemara odkaže kakšno drugo bivališče. Dotlej vam je pa na razpolago kruh, v oremle vrču voda in v kotu slama. To je vse, česar si more jetnik želeči.«

Praden je utegnil Dantès odpreti usta v odgovor, preden je pogledal, kje je kruh, je ječar vzel leščerbo in zaprl vrata za seboj ter pustil jetnika v temi.

Ostal je zdaj sam v temi in tišini, nemi in mračni kakor obok, čigar ledeni hlad mu je legal na razbeljeno čelo.

Ko so prvi solnčni žarki prinesli v to luknjo nekoliko svetlobe, je vstopil ječar in Dantèsu povedal, da bo ostal, kjer je. Jetnik se vso noč ni bil premaknil z mesta; bilo mu je, kakor bi ga bila železna pest pribila na prostor, kamor je stopil snoči. Vso noč je prebil stoje, ne da bi bil le za trenutek zaspal. Ječar je stopil bliže in šel okoli njega, toda Dantès kakor ga ne bi bil videl. Udaril ga je po ramenu; Dantès je vztrepetal in dvignil glavo.

»Ali mar niste spali?« ga vpraša ječar.

»Ne vem,« odvrne Dantès.

Ječar ga začudeno pogleda.

»Ali niste lačni?«

»Ne vem,« odgovori v drugo Dantès.

»Ali imate kakšne želje?«

»Rad bi govoril z guvernerjem.«

Ječar je skomignil z rameni in odšel. Dantès mu je sledil z očmi in iztegnil roke proti polodprtih vratom, toda vrata so se spet zaprla.

Potem mu je bilo, kakor bi mu hotelo ihtenje razgnati prsi. Solze so se mu vpile po licih; vrgel se je s čelom na tla in začel moliti. In v spomin mu je prihajalo vse njegovo življenje; izpraševal se je, kakšen zločin je pač mogel zagrešiti v teh mladih letih, da je zaslužil tako kruto kazen.

Tako je minil dan; pojedel je samo nekaj grizljajev kruha in spil požirek vode. Zdaj je stal, zatopljen v svoje misli, potem je spet divjal po ječi kakor zver, ki so jo zaprli v železno kletko.

Ena misel ga je venomer preganjala in ga navdajala z onemoglim besom: da je vso vožnjo sedel križem rok. Pa saj ni niti slutil, kam ga peljejo! Desetkrat bi bil lahko skočil v morje in plaval pod vodo, saj je bil spreten plavač, ušel bi svojim krvnikom, priplaval do obale, se skrnil na varnem in počakal kje v zapuščenem zalivu kakšne genovske ali katalonske ladje, se odpeljal v Italijo ali na Španjolsko ter od ondod pisal Mercèdi, naj pride za njim. Da se ne bi mogel preživeti, ga ni bilo skrb; dobre pomorščake iščejo povsod. Govoril je italijanščino kakor Toskanec, španščino kakor Kastilijec. Živel bi mirno in srečno z Mercèdo in svojim očetom, zakaj očeta bi bil tudi povabil k sebi. Tako je bil pa jetnik na gradu Ifu, od koder se še nihče ni rešil, ne vedoč, kaj bo z Mercèdo in njegovim očetom — in vse to samo zato, ker je veroval Villefortovim besedam. Ali je čudo, da se je Dantès v takih mislih kakor iz uma premetaval po slami in si grizel pesti?

Drugo jutro je ob isti uri vstopil ječar.

»Nu,« ga je vprašal, »ali ste danes kaj pametnejši kakor včeraj?«

Dantès ni odgovoril.

»Pogum!« reče ječar nekoliko manj robato. »Ali bi kaj radi? Mogoče vam lahko ustrezem. Govorite!«

»Rad bi govoril z guvernerjem.«

»Ej,« odmahne nestrpno ječar, »to je nemogoče. Po jetniških predpisih takšnim prošnjam jetnikov ni moči ustreči.«

»Kaj je potem tu dovoljeno?«

»Boljša hrana, če jo plačate, kakšen izprehod, in sem pa tja kaka knjiga.«

»Knjig ne potrebujem, za izprehod nisem razpoložen, in s hrano sem zadovoljen. Želim samo eno: govoriti z guvernerjem.«

»Če me boste neprestano nadlegovali s to prošnjo, vam ne prinesem več hrane.«

»Prav,« odvrne Dantès, »če mi ne prinesete več hrane, pa umrem od lakote.«

Iz načina, kako je Dantès to rekel, je ključar videl, da si jetnik želi smrti. Ker je pa takrat ječar dobil od vsakega jetnika na dan kakih deset soldov, si je dejal, da bi imel samo izgubo, če Dantès umre. Zato je nekoliko prijazneje povzel:

»Ne bodite vendar! Vaša želja je neizvedljiva, zakaj še nikoli se ni zgodilo, da bi bil prišel guverner na jetnikovo prošnjo v njegovo celico. Če boste pametni, pojedete lahko na izprehod, in mogoče pride ob taki priliki kdaj guverner mimo vas; tedaj mu lahko poveste, kaj bi radi, in nemara vam bo ustregel.«

»Kako dolgo bom pa čakal takega naključja?«

»Him... mesec dni, mogoče tri mesece, pol leta ali pa leto dni.«

»To mi je predolgo,« odkima Dantès, »tako moram z njim govoriti.«

»Ne silite z glavo skozi zid,« pravi ječar, »če boste venomer samo na to mislili, boste v štirinajstih dneh zblazneli.«

»Misliš?« vzklikne Dantès.

»Da, zblazneli boste; tako se zmeraj blaznost začne. Tak primer že imamo; abbé, ki je bil pred vami v tej celici, je venomer ponujal guvernerju milijon, če ga izpusti, pri tem je pa postajala njegova blaznost od dne do dne hujša.«

»Ali je že dolgo, kar je bil tu?«

»Dve leti bo že.«

»In potem so ga izpustili?«

»Kaj šel! V temnico so ga vrgli.«

»Poslušaj,« pravi Dantès, »jaz nisem abbé, in tudi blazen še nisem. Mogoče še bom; tale trenutek sem pa na žalost še pri zavesti in bi ti nekaj drugega predlagal. Ne bom ti ponujal milijona, ker ga nimam, ponudim ti pa sto tolarjev, če se prvič, ko prideš v Marseille, oglasiš pri Kataloncih in izročiš neki deklici, ki ji je Mercèdes ime, ne pisma, ampak samo dve vrsti.«

»Če to storim in se izve, izgubim službo, ki mi nosi na leto tisoč funtov, da hrane niti ne štejem. Sami dobro vidite, da bi bil velik bedak, če bi tvegala tisoč funtov, da si jih zaslužim tri sto.«

»Če je tako, pa poslušaj in dobro si zapomni, kaj ti povem: ako nočeš guvernerju povedati, da bi rad z njim govoril, ako ne maraš sporočiti Mercèdi teh dveh vrst ali ji vsaj povedati, kje sem, te nekega dne počakam za vrati in ti s tole pručico razbijem glavo.«

»Grožnje!« vzklikne ječar in odstopi za korak. »V vaši glavi bržčas ni več v redu. Tudi pri abbéju se je tako začelo; čez tri dni boste prav tak norec kakor on. Na srečo imamo v kastelu Ifu še temnice za takšne ljudi.«

Dantès je pograbil pručico in jo zavihl nad svojo glavo.

»Lepo,« meni ječar. »Če torej na vsak način hočete, bomo pa obvestili guvernerja.«

»Potem mi je prav!« odvrne Dantès, postavi pručico na tla in sede nanjo s pobešeno glavo in srepimi očmi, kakor bi bil res že zblaznel.

Ječar je odšel in se kmalu nato vrnil s štirimi vojaki in desetnikom.

»Spravite jetnika na guvernerjev ukaz eno nadstropje niže!« zapove ječar. »Norci spadajo k norcem!«

Vojaki so pograbili Dantèsa, ki je šel topo in brez odpora z njimi. Vedli so ga kakih petnajst stopnic navzdol, odprli neka vrata in ga porinili noter.

»Prav ima,« zamrmra Dantès, »norci spadajo k norcem.«

Vrata so se spet zaprla. Dantès je iztegnil roke predse, hoteč otipati zid, ki ga v temi ni videl. Nato se je spustil v kotu na tla. Počasi so se njegove oči jele privajati temi, ki ga je obdajala, in razlikovati posamezne predmete.

Ječar je imel prav. Še malo in Dantès bi bil zblaznel.

IX

Zaročni večer

Villefort se je po zaslišanju Dantèsa vrnil na zaročno gostijo. Toda na vsa vprašanja, ki so ga z njimi obsuli, je le izmikljivo odgovarjal; opravičil se je pred osuplimi gosti, da se mora brez odloga odpeljati v Pariz, češ da je od tega pota odvisna vsa njegova bodočnost, ter se hlastno poslovil.

Ravno je hotel stopiti v voz, ko je zagledal neko postavo, ki je nepremično stala in ga čakala. Bila je lepa Katalonka. Ker ni dobila o Edmondu nikakega poročila, je v mraku pribežala v Marseille, da sama dožene, zakaj so njegova zaročena zaprla. Ko je zagledala Villeforta, je stopila od zidu, ki se je nanj naslanjala, in krenila proti njemu. Ker je Dantès v pogovoru z namestnikom omenil svojo nevesto, jo je Villefort prvi mah spoznal, čeprav mu ni povedala, kdo je. Njena lepota in spoštljivi nastop sta ga osupila; ko ga je vprašala, kaj se

je zgodilo z njenim zaročencem, mu je bilo, kakor da je on obtoženec in ona njegov sodnik.

»Mož, o katerem govorite,« ji je v zadregi odgovoril, »je velik zločinec in ne morem ničesar zanj storiti.«

Mercèdes je zaihtela. Toda ko je Villefort hotel mimo nje, ga je v drugo ustavila.

»Vsaj to mi povejte, kje je in ali je sploh še živ!«

»Ne vem, jaz nimam več opravka z njim,« je odgovoril Villefort.

Ker mu je ob njenem prosečem pogledu postalo nerodno, jo je odrinil od sebe, stopil hitro v voz in zaprl vrata za seboj, kakor bi hotel zabraniti vstop bolečini, ki je prihajala k njemu.

Toda bolečina se ni dala zavrniti, in na dnu njegovega srca je vstala prva kal smrtne rane. Prikazala se mu je slika nedolžnega mladika, ki ga je žrtvoval na oltar svoje častilakomnosti, nedolžnega človeka, ki naj se pokori za greh njegovega očeta. In s to sliko so vstali v njem očitki vesti, ki grizejo in glodajo od dne do dne huje do smrti.

In tedaj je v duši tega moža vnovič vstal pomislek. Že večkrat je zahteval smrtno kazen za obtoženca. Usmrtimev takih obtožencev pa ni nikoli skalila njegovega čela; zakaj bili so krivi, ali jih je vsaj Villefort imel za zločince. To pot je pa bilo popolnoma drugače; zakaj dosmrtno ječo je bil namenil nedolžnemu človeku, ki mu s tem ni vzel samo prostosti, temveč tudi največjo življensko srečo: to pot ni bil sodnik, nego krvnik.

Če bi bil takrat zaslišal mehki Renéejin glas, ki bi ga prosil milosti, če bi bila takrat stopila predenj lepa Mercèdes in rekla: »Pri Bogu vsemogočnem, ki nas vidi in sodi, vrnite mi mojega zaročenca!« — da, tedaj bi se bilo trčelo, ki se je že zdaj sklanjalo pod težo krivde, popolnoma uklonilo, in njegova ledeno-mrzla roka bi bila podpisala ukaz, naj Dantèsa izpuste, ne glede na posledice, ki bi utegnile nastati zanj. Toda noben glas ni pretrgal tišine, in nesrečni Dantès je ostal obsojen.

Nesrečna Mercèdes je na vogalu ulice de la Loge zagledala Fernanda, ki ji je sledil. Vrnila se je z njim med Katalonce in se vsa obupana vrgla na posteljo. Pred njo je pokleknil Ferdinand na tla in jel obsipati njeno otrplo roko z vročimi poljubi, ki jih ni Mercèdes niti čutila.

Tako je prebila noč. Svetilka je ugasnila; pošlo ji je olje. Toda deklica se ni zavedla teme okoli sebe, ne dneva, ko se je začelo svitati. Bolest ji je oslepila oči, da ni videla ničesar drugega kakor podobo svojega Edmonda.

»O, ti si tu!« je naposled toplo rekla, obrnivši se k Fernandu.

»Od včeraj te nisem zapustil,« je z bolestnim vzdihom odgovoril Katalonec.

*

Gospod Morrel se ni križem rok vdal v usodo. Izvedel je, da so Dantèsa po preiskavi odpeljali v ječo; brez odloga je poiskal svoje prijatelje in stopil k vsem količkaj vplivnim osebam v Marseillu. Toda med tem se je bilo že razneslo, da so mladega moža zaprl kot bonapartističnega agenta; in ker se takrat nikomur niti sanjalo ni, da bi Napoleon mogel še kdaj priti na prestol, je povsod naletel samo na hladnost, strah in pomisleke. Tako se je ves obupan vrnil domov in si moral priznati, da je stvar zelo resna in da mu nihče ne more pomagati.

Caderousse ni našel miru; pekla ga je vest. Namestu da bi bil kakor Morrel skušal kaj doseči za Dantèsa — čeprav seveda brez uspeha — si je naročil dve steklenici vina, se zaprl v sobo in skušal utopiti nemir v vinu.

Le Danglarsa ni grizla vest; celo vesel je bil, saj se je bil maščeval nad osovraženim tekmečem in si zagotovil svoje mesto na »Faracnu«, ki se je že bal, da se mu bo izmuznilo. Danglars je bil eden izmed tistih preračunljivih ljudi, ki se rode s peresom za ušesom in črnilnikom namestu srca; številke so imele zanj večjo vrednost od človeka.

Dantèsov oče je od gorja in bolesti skoraj umrl.

X

Korziški volk

Tri dni po Villefortovem odhodu je sedel kralj Ludovik XVIII. v tuilerijskem salonu in nejeverno poslušal pripovedovanje vojvode Blacasa, ki ga je zaman skušal prepričati, da se na jugu Francije nekaj pripravlja. Take vesti je dobil od nekega sla, ki je bil pravkar prišel iz Marseilla.

»Kako pravite?« vpraša kralj.

»Veličanstvo, zdi se mi, da se na jugu pripravlja k nevihti.«

»Ej, moj ljubi vojvoda,« odvrne Ludovik XVIII., »zdi se mi, da ste slabo poučeni, zakaj pravili so mi, da je tam po navadi zelo lepo in stalno vreme.«

Ludovik XVIII. je ljubil besedne šale.

»Sire,« povzame resno Blacas, »če že ne zaradi drugega, naj vaše veličanstvo vsaj zato, da pomiri svojega zvestega podložnika, pošlje nekaj zanesljivih mož v Languedoc, Provanso in Dauphinéjo, da vam sporoče, kakšen duh veje v teh treh pokrajinah.«

»Eh, kakšen duh neki naj veje!« se zasmije kralj.

»Bojim se, veličanstvo, da ne sodim čisto krivo, če pričakujem od ondod obupnega napada.«

»Od koga?«

»Od Napoleona, ali pa od njegovih prvržencev.«

»Moj ljubi Blacas,« se zasmije kralj, »s svojimi črnimi slutnjami me motite pri delu.«

»Sire,« povzame vojvoda, »glasovi, ki me vznemirjajo, niso brez podlage. Malo prej me je poiskal zvest podanik, ki mu popolnoma zapam, in me opozoril, naj pazim na južne pokrajine; dejal je, da grozi tam kralju velika nevarnost. Zato sem prihitel k vam, sire.«

Takrat je vstopil komornik in najavil policijskega ministra barona Dandrèja.

»Naj vstopi,« pomigne kralj. — »Ravno prav, da ste prišli,« se obrne nato k novodošlec. »Povejte vojvodi vse, kar veste o gospodu Bonaparteju. Ne zamolčite ničesar, tudi če bi bilo še tako resno. Povejte, ali je otok Elba res ognjenik, iz katerega bo vsak čas švignil zubelj nove grajanske vojne.«

»Gospod,« se obrne baron k vojvodi, »vsi zvesti podaniki njegovega veličanstva morajo biti veseli najnovejših poročil, ki smo jih prejeli z Elbe. Bonaparte se strašno dolgočasi. Cele ure prebije s tem, da opazuje svoje rudarje.«

»In se praska, da si prežene čas.«

»Praska se?« se začudi vojvoda. »Kaj hoče reči vaše veličanstvo?«

»Ej, ljubi vojvoda, ali ste mar pozabili, da ima ta veliki mož, ta polbog nerodno kožno bolezen, ki ga razjeda?«

»Še več, gospod vojvoda,« pripomni policijski minister, »skoraj gotovo je, da bo uzurpator prav kmalu zblaznel.«

»Zblaznel?«

»Da, zblaznel. Njegova pamet od dne do dne bolj peša. Zdaj pretaka vroče solze, zdaj se spet smeje na vse grlo; časih prebije cele ure na obali in se zabava s tem, da meče kamenje v vodo, in če kamen petkrat ali šestkrat odskoči od vodne gladine, je prav tako zadovoljen, kakor da bi v drugo zmagal pri Marengu ali Austerlitzu. Priznati mi morate, da so to znamenja blaznosti.«

»Ali pa modrosti, gospod baron, ali pa modrosti,« se zasmije Ludovik XVIII. »Veliki vojskovodje starega veka so se tudi zabavali s tem, da so metali kamenje v vodo. Tako vsaj pripoveduje Plutarh v življenjepisju Scipijona Afričana. — Ali imate kakšna novejša poročila o Napoleonovem početju na Elbi, gospod minister?«

»Ne, veličanstvo, toda pričakujem jih vsak trenutek. Če dovolite, stopim v ministrstvo, čez deset minut bom spet nazaj.«

»Kar stopite! Prepričan sem, da nam ne boste nič novega prinesli, in vojvoda bo ves nesrečen, da njegova ne bo obveljala,« se zasmije Ludovik XVIII.

Dandrè je šel.

Spričo tolikšne neskrbnosti se je vojvoda Blacas nehote zamislil. Saj mu je Villefort vendar dovolj povedal, da ga je navdal z resnimi skrbmi. Zato se je odločil, da poskusi z drugo taktiko priti do cilja.

»Oprostite, sire,« povzame spoštljivo, »ali ne bi vaše veličanstvo hotelo sprejeti gospoda Villeforta?«

»Gospoda Villeforta?« se začudi kralj. »Zakaj?«

»Ker je on tisti sel, ki sem vašemu veličanstvu o njem govoril.«

»In prihaja iz Marseilla?«

»Da, sire.«

»Zakaj mi niste takoj povedali njegovega imena?« vzklikne kralj, in na njegovem obrazu se prikaže prva senca strahu.

»Mislil sem, sire, da ga vaše veličanstvo ne pozna. Torej sme vstopiti?«

»Seveda! Kje pa je?«

»Pričakuje me spodaj v mojem vozu.«

»Stopite ponj.«

Vojvoda je hlastno odhitel. Čez nekaj minut se je vrnil z Villefortom.

»Gospod Villefort,« ogovori milostno Ludovik XVIII. mladega moža, »vojvoda Blacas trdi, da mi imate povedati nekaj zelo važnega.«

»Sire, gospod vojvoda ima prav.«

»Ali je nevarnost res tako velika, kakor mi je rekel?«

»Sire, zdi se mi, da je zelo velika, toda spričo mojega naglega potovanja se mi ne zdi neodvnljiva.«

»Govorite jasneje,« vzklikne nestrpno kralj, zakaj tudi njega se je začel pollaščati nemir, ki se je bral na Blacasovem obrazu in ga je razodeval Villefortov glas. »Govorite in začnite od kraja; red ljubim nad vse.«

»Sire, potoval sem v Pariz, kar sem najhitreje mogel, da obvestim vaše veličanstvo, da sem prišel na sled ne navadni vsakdanji zarotici, kakršne so med ljudstvom in nižjim vojaštvom na dnevnem redu, temveč pravi zaroti, ki meri na nič več in nič manj kakor na vaš prestol. Sire, uzurpator je pripravil tri ladje in snuje načrt, ki se morda zdi blazen, a je vzlic temu strašen. Ob tej uri je gotovo že odplul z Elbe, da se izkrca v Napoliju, na toskanski obali, ali pa celo v Franciji. Vašemu veličanstvu gotovo ni neznan, da je vladar otoka Elbe vzdrževal zveze z Italijo in Francijo.«

»Da, gospod, to vem,« pritrdi vznemirjeno kralj. »Ni še dolgo tega, kar so mi sporočili, da se vrše v ulici Saint-Jacques bonapartistični sestanki. Toda nadaljujte, prosim vas; odkod veste te podrobnosti?«

»Iz zaslišanja nekega marsejskega mornarja, sire; že dolgo sem ga imel pod nadzorstvom, na dan svojega odhoda sem ga pa dal aretirati. Ta človek je nemiren duh in osumljen bonapartizma; dokaz je že to, da se je skrivaj ustaval na Elbi. Tam je govoril z velikim maršalom, ki mu je dal ustno sporočilo za nekega bonapartista v Parizu; njegovega imena mi ni hotel izdati. Sporočilo se je pa glasilo, da naj bodo bonapartisti pripravljene na skorajšnjo Napoleonovo vrnitev.«

»Zarote v današnjih časih ni težko skovati,« se nasmehne kralj, »druga stvar je pa izvesti jo z uspehom; moji ministri tako rekoč ne zatisnejo oči, samo da obvarujejo obale Sredozemskega morja pred slehernim iznenađenjem. Če bi se Bonaparte izkrca v Napoliju, bodo vsi zavezniki na nogah, še preden bi dospel do Piombina. Če bi v Toskani stopil na suho, bi naletel na neprijatelja; če se mu pa posreči stopiti s peščico ljudi na francoska tla, bomo kaj hitro z njim obračunali. Zastran tega bodite torej brez skrbi, gospod; vzlic temu vam pa izrečem svojo kraljevsko hvaležnost.«

»Evo gospoda Dandréja!« vzklikne tedaj Blacas.

Res se je prikazal na pragu policijski minister, bled in trepečoč. Villefort se je hotel umekniti, toda Blacas mu je stisnil roko, češ, da naj ostane.

Ves obupan se hoče policijski minister vreci kralju pred noge, toda le-ta namrši obrvi in odstopi za korak

»Tak izpregovorite že vendar!« vzklikne nestrpno.

»Oh, sire, strašna nesreča!« zajecja Dandré. »Uzurpator je 26. februarja zapustil Elbo in se 1. marca izkrca!«

»Kje? V Italiji?« vpraša hlastno kralj.

»Na Francoskem, sire, v majhnem pristanišču pri Antibesu, v Juanskem zalivu.«

»Uzurpator se je 1. marca izkrca na Francoskem, dve sto petdeset milj od Pariza, a vi izveste to šele danes, 3. marca?... E, gospod, to ni mogoče — ali ste dobili napačno poročilo, ali ste pa zblazneli.«

»Na žalost, sire, je le preveč res!«

Ludovik XVIII. plane srdito pokoncu.

»Na Francoskem,« zavpije, »uzurpator na Francoskem! Tak ga niste zastražili? Sicer pa, kdo ve, nemara je bil celo v dogovoru z mojimi ljudmi!«

»O, sire,« se tedaj oglasi vojvoda Blacas, »gospodu Dandréju pač ne smete očitati izdajstva! Veličanstvo, vsi smo bili slepi, in krivda policijskega ministra je samo ta, da je bil tudi on udarjen s slepoto, kakor mi vsi.«

»Toda...« se takrat oglasi Villefort, a takoj spet utihne. »Oprostite, veličanstvo!« se jame opravičevati, ponižno se priklanja pred kraljem, »prevelika vnema me je zapeljala. Vaše veličanstvo naj mi milostno blagovoli oprostiti.«

»Govorite, gospod, govorite odkrito in brez strahu,« ga pozove kralj. »Vi ste bili edini, ki ste vnaprej videli nesrečo. Pomagajte nam zdaj, da najdemo pota, kako preprečimo še kaj hujšega.«

»Sire,« odvrne Villefort, »uzurpatorja v južnih krajih mrze; zato ne bi bilo težko nahujskati Provanso proti njemu.«

»Da, to že,« meni minister, »a če prodre čez Gap in Sisteron?«

»Če prodre!« zavpije Ludovik XVIII. »Torej koraka na Pariz?«

Policijski minister nemo prikima.

»Pa Dauphinéja, gospod,« se obrne kralj spet k Villefortu, »ali mislite, da bi mogli tudi njo zdigniti proti njemu kakor Provanso?«

»Hudo mi je, sire, da moram povedati vašemu veličanstvu kruto resnico. Duh, ki vlada v Dauphinéji, še daleč ni tako zanesljiv kakor v Provansi in Languedocu. Prebivalci gora so bonapartisti, sire.«

»Res je dobro poučen,« zamrmra Ludovik XVIII. »In koliko ljudi ima s seboj?«

»Tega ne vem, veličanstvo,« odgovori policijski minister.

»Kaj, tega ne veste? Tak ste se pozabili o tem informirati? Bogme, saj res ni važno,« pristavi s strupenim usmevom.

»Sire, o tem nisem mogel ničesar izvedeti. Poročilo govori samo o izkrcaju in o poti, po kateri je krenil.«

Ludovik XVIII. stopi korak naprej in prekriža roke kakor Napoleon.

»Tak tako,« zarenči ves prsten od gneva, »zato je torej sedem zavezniških armad strmo-glavilo tega človeka, zato me je čudež božji posadil po petindvajsetletnem pregnanstvu na prestol mojih očetov — zato da me zdaj, ko sem dosegel svoj cilj, vrže na tla sila, ki sem jo imel v svoji oblasti! — Torej je le res, kar pravijo o nas naši sovražniki: da se nismo ničesar naučili in vse pozabili! Če bi padel po izdaji kakor moj brat Ludovik XVI., bi se še potolažil; pa ne, padel bom sredi ljudi, ki so po meni prišli kvišku in bi morali name bolj paziti kakor na same sebe! Zakaj moja sreča je njihova sreča; dokler mene ni bilo, so bili same ničle, in ko mene več ne bo, bodo spet. Da moram tako sramotno pasti zaradi nespособnosti ljudi, zaradi njihove abotnosti — ne, to je strašno!«

Minister je bil ves zrušen pod težo kraljevih očitkov. Vojvoda Blacas si je obrisal ozojeno čelo. Le Villefort se je sam pri sebi smehljaj, zavedajoč se svojega čedalje večjega pomena.

»Tako sramotno pasti,« nadaljuje Ludovik XVIII., ki je z enim pogledom premeril prepad, ob katerem je stala monarhija. »Oh, stokrat rajši bi šel na morišče kakor moj

brat!« Zdajci se je obrnil k Villefortu, ki je nepremično prisostvoval v ozadju temu strašnem samogovoru. »Stopite bliže, gospod! Stopite bliže in povejte temu gospodu, da ste vnaprej vedeli vse, česar on ni vedel.«

»Sire, izključeno je bilo pogoditi nakane, ki jih je znal ta človek vsemu svetu prikriti!«

»Izključeno! To je velika beseda, gospod; na nesrečo je z velikimi besedami prav tako kakor z velikimi možmi. Izkusil sem. Izključeno za ministra, ki razpolaga z državno upravo, z uradi in agenti, z vohunskim štabom in poldrugim milijonom frankov tajnega fonda — za takega človeka je bilo izključeno izvedeti, kaj se dogaja šestdeset milj od francoskih mej? Evo vam gospoda, ki je bil brez vseh teh pripomočkov, evo vam navadnega uradnika, ki je več izvedel kakor vi z vso svojo policijo, evo vam moža, ki bi bil rešil mojo krono, če bi imel kakor vi na razpolago brzozjav!«

Policijski minister je strupeno ošinil Villeforta, ki je s skromnostjo zmagovalca pobesil glavo.

»S tem ne merim na vas, Blacas,« nadaljuje Ludovik XVIII., »zakaj čeprav niste ničesar odkrili, ste bili vsaj toliko pametni, da ste v svojih slutnjah vztrajali; kdo drugi na vašem mestu se morda za Villefortova odkritja ne bi bil niti zmenil.«

Te besede so merile na policijskega ministra.

Villefort jih je razumel. Koga drugega bi bila kraljeva pohvala nemara upijanila; on se je pa bal, da si ne bi v policijskem ministru nakopal na glavo neizprosnega sovražnika, čeprav je čutil, da bo kmalu odigral svojo vlogo. Minister, ki na višku svoje moči ni znal prehiteti Napoleona, bi bil mogel v poslednjih trzajih svojega smrtnega boja izpregledati Villefortovo skrivnost; treba bi mu bilo samo zaslišati Dantèsa. Villefort je zatorej ministru rajši priskočil na pomoč, kakor da bi ga docela strl.

»Sire,« povzame zato, »hitrost, kako se je vse to odigralo, je vašemu veličanstvu dokaz, da nihče na svetu ne bi bil mogel tega preprečiti. Kar pripisuje vaše veličanstvo moji ostroumnosti, je v resnici samo gol slučaj; kot zvest podložnik sem ta slučaj izkoristil — to je vsa moja zasluga.«

Policijski minister se je mlademu možu zahvalil z zgovornim pogledom, in Villefort je tisti mah vedel, da se mu je načrt posrečil: ne da bi bil zapravil kraljevo hvaležnost, si je pridobil prijatelja, na katerega se bo zmeraj lahko zanesel.

»Naj bo,« odmahne kralj in se obrne h Blacasu in policijskemu ministru, »vaju zdaj ne potrebujem več; lahko gresta. Vse ostalo je stvar vojnega ministra.«

»Na srečo, sire, se na armado lahko zanesemo,« pripomni ponižno vojvoda Blacas. »Vaše veličanstvo ve, kako vsa poročila hvalijo njeno privrženost vladi.«

»Ne govorite mi o poročilih! Le predobro vem, koliko se smem nanje zanesti. — Tudi vas, gospod Villefort, ne maram več zadrževati; utrujeni morate biti od dolge vožnje. Odpočijte se! Kar se pa tiče usluge, ki ste mi jo storili, se zanesite, da je ne bom pozabil.«

»Sire, dobroti, ki mi jo izkazuje vaše veličanstvo, je plačilo, ki moje najdrznejše sanje tako visoko presega, da si ne morem ničesar več želeti.«

»Vseeno, gospod; zanesite se, da vas ne bomo pozabili. Za zdaj pa vzemite« — kralj si je snel križ častne legije s prsi — »tale križec!«

V Villefortovih očeh je zablestela solza ponosa in sreče. Vzel je križec in ga poljubil.

»In zdaj,« vpraša ponižno in se prikloni, »kaj mi zdaj zapove vaše veličanstvo?«

»Privoščite si najprej počitek, ki vam je zelo potreben in pomnite, da mi v Parizu sicer ne morete koristiti, zato mi je pa vaša služba v Marseillu toliko bolj neprecenljiva.«

»Sire,« odvrne Villefort in se prikloni, »v eni uri zapustim Pariz.«

»Pojdite, gospod, in če bi vas pozabil, me opozorite nase! Gospod baron, naročite, naj pokličejo vojnega ministra!«

»Ah, gospod,« pravi policijski minister Villefortu, ko sta zapuščala Tuilerije, »vaša sreča je zagotovljena!«

»Za kako dolgo?« zamrmra Villefort in se prikloni pred ministrom, čigar karijera se je ta dan končala.

Nato je ustavil prvi voz, ki je pripeljal mimo njega, skočil vanj in se stisnil v kot, prepuščaje se svojim častihlepnim snom. V desetih minutah je bil v svojem hotelu. Naročil si je zajtrk in velel, naj bosta konja pripravljena čez dve uri. Ravno je hotel sestiti za mizo, ko je zabrnal zvonec. Komornik je šel odpirat in tedaj je Villefort zaslišal svoje ime. Ves začuden se je vprašal mladi mož, kdo je neki mogel že izvedeti, da je v Parizu.

V tem se je komornik vrnil.

»Kdo hoče z menoj govoriti?« ga vpraša Villefort.

»Neki tujec, ki noče povedati svojega imena.«

»Kakšen je ta človek?«

»Kakih petdeset let mu bo, črne lase ima in oči, oblečen je pa v višnjeve suknjič in na njem ima pripet red častne legije.«

»On je,« zamrmra Villefort in prebledi.

»Ej, vraga!« vzklikne tedaj mož, ki smo ga pravkar popisali, stopivši čez prag, »kakšne ceremonije pa imate tu! Ali je mar v Marseillu navada, da puste sinovi čakati svoje očete pred vrati!«

»Oče!« vzklikne Villefort. »Torej se nisem motil, ko sem mislil, da ste vi!«

»Če si torej slutil, da sem jaz,« pravi došlec in postavi svojo palico v kot in klobuk na stol, »mi dovoli pripombo, dragi Gérard, da ni bilo ljubeznivo, ko si me pustil čakati.«

»Pusti naju sama, Germain,« se obrne Villefort h komorniku.

Komornik je vidno presenečen odšel.

XI

Oče in sin

Gospod Noirtier — zakaj mož, ki je pravkar vstopil, je bil res on — je počakal, da je komornik zaprl vrata za seboj. Nato jih je naglo odprl, hotoč se prepričati, da ne prisluškuje. Ta opreznost ni bila odveč; zakaj hitrost, s katero je Germain odskočil, je bila dokaz, da tudi on ni bil brez greha, ki je Adama in Evo spravil v pogubo. Gospod Noirtier je nato sam zaklenil vrata in šele potem podal Villefortu roko.

»Ali veš, moj ljubi Gérard,« je dejal smehljaje se, »da nisi videti ravno vesel, ko me vidiš?«

»Pač, oče, toda prav nič nisem bil pripravljen na vaš obisk, zato me je nekoliko iznenadil.«

»Mislim, da bi ti jaz lahko isto rekel,« odvrne Noirtier in se spusti na stol. »Kako tudi ne! Sporočil si mi, da se 28. februarja v Marseillu zaročiš, pa te 3. marca zagledam v Parizu!«

»Ne pritožujte se nad tem, da me vidite tu, oče! Prišel sem namreč zaradi vas in prav mogoče je, da je ta moja pot rešitev za vas.«

»O, res?« se začudi Noirtier in se udobno zlekne v naslonjaču. »Dajte, gospod državni uradnik, povejte mi še kaj več o tem... zanimivo utegne biti.«

»Ali ste kaj slišali o nekem bonapartističnem klubu, ki ima svoje zbirališče v ulici Saint-Jacques?«

»Številka 53? Da, saj sem podpredsednik tega kluba.«

»In s tako hladnokrvnostjo to poveste?«

»Kaj hočeš, dragi moj? Človek, ki je moral na senenem vozu bežati iz Pariza in se po hostah okoli Bordeauxa skrivati pred Robespierrovimi vohuni, se marsičemu privadi. Pa nadaljuj! Kaj je s klubom?«

»Tja so izvabili generala Quesnela: ob devetih zvečer je odšel z doma, drugo jutro so ga pa mrtvega potegnili iz Seine.«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice I. t. d. Perc, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Dobro; jaz ti pa povem drugo novico.«

»Menim, da že vem, kaj mi hočete povedati.«

»Res? Torej veš, da se je njegovo veličanstvo cesar izkrcal na Francoskem?«

»Tiho, oče, prosim vas, že zaradi vas, pa tudi zaradi mene. Da, vedel sem to novico, celo prej kakor vi, saj sem zaradi nje prihitel v treh dneh iz Marseilla v Pariz.«

»V treh dneh! Ali si zblaznel? Pred tremi dnevi cesar sploh še ni stopil na francoska tla!«

»Pa sem vendar vedel o njegovem načrtu.«

»Kako?«

»Iz nekega pisma, naslovljenega na vas z otoka Elbe.«

»Name?«

»Na vas, pismo sem pa našel v žepu moža, ki vam ga je imel prinesiti. Če bi bilo prišlo to pismo komu drugemu v roke, bi vas bili morda že ustrelili.«

Villefortov oče se je zasmeljal na ves glas.

»Glej, glej! Restavracija se je, kakor kaže, naučila od cesarstva, kako se posli hitro uredi. Ustreliti! In kje je to pismo?«

»Sežgal sem ga in počakal, da se je še pepel sesul za njim; zakaj to pismo je pomenilo za vas smrtno obsodbo.«

»In polom tvoje karijere,« doda mrzlo Noirtier. »Da, razumem; toda pod tvojim pokroviteljstvom se mi ni treba ničesar bati.«

»Ne bom vam samo pokrovitelj, oče; tudi rešiti vas hočem.«

»Vraga! Stvar pričinja postajata dramatska! Govori jasneje!«

»Prav! Vrniva se torej h klubu v ulici Saint-Jacques.«

»Zdi se, da je ta klub gospodom od policije zelo pri srcu. Zakaj niso boljše iskali? Nemara bi ga bili našli.«

»Našli ga sicer še niso, a na sledu so mu že.«

»Poznam take izjave. Kadar policija ne ve naprej ne nazaj, pravi, da je na sledu, in oblast potrpežljivo čaka, dokler ji policija ne prizna, da je sled izgubila.«

»Da, toda našli so truplo; generala Quesnela so ubili, in takšno stvar imenujejo na vsem svetu umor.«

»Umor, praviš? Ni ga dokaza, da bi bil postal general žrtev umora. Vsak dan potegnejo iz Seine ljudi, ki skočijo v vodo iz obupa ali pa utonejo, ker ne znajo plavati.«

»Dobro veste, oče, da general ni skočil v Seine iz obupa in da se meseca februarja v njej nihče ne koplje. Ne, ne; ne izmikajte se! Generala so umorili.«

»V politiki, dragi moj, se ne govori o umoru — to prav tako dobro veš kakor jaz. V politiki ni ljudi, ampak ideje, ne čuvstva, ampak koristi. V politiki ne ubijamo, temveč samo spravljamo ovire s poti. Ali hočeš vedeti, kako je s to rečjo? Mislili smo, da smemo generalu Quesnelu zaupati; priporočili so ga nam bili na Elbi. Eden izmed nas je šel k njemu in ga povabil, naj pride na zborovanje v ulici Saint-Jacques, kjer bo našel prijatelje. Prišel je, razložili so mu ves načrt o odhodu z Elbe in nameravanem izkrcanju. Ko je vse to izvedel, je priznal, da je rojalist. Vsi so se spogledali. Pozvali so ga, naj priseže, da bo molčal; prisegel je, a na tak način, da se pravi Boga izkušati, če človek tako prisega! Vzlic temu je general neovirano lahko odšel. Da se ni vrnil domov? Kaj hočeš! Bržčas je zgrešil pot. Umor? Bogme, Villefort, čudi me, da kot namestnik kraljevskega prokuratorja postavljaš tožbo na tako trhle dokaze! Če si dal ti kot rojalist usmrtiti katerega mojih prijateljev,

ali mi je kdaj padlo na um, da bi ti rekel: 'Sin moj, storil si umor?' Ne, temveč sem rekel: 'Danes si zmagal ti, jutri bo pa vrsta na meni.'«

»Samo previdni bodite, oče, zakaj ko napoči naš dan, bo naše plačilo strašno.«

»Ne razumem te.«

»Na uzurpatorjevo vrnitev se zanašate? Pa ste v zmoti: niti šest milj daleč ne bo prodril, ko bo obkoljen z vseh strani kakor preganjana zver.«

»Dragi moj, cesar je ta hip na potu v Grenoble; 10. ali 12. marca bo v Lyonu, 20. ali 25. pa v Parizu.«

»Ljudstvo se bo uprlo...«

»Da, in mu navdušeno hitelo naproti.«

»S seboj ima komaj nekaj sto mož, proti njemu pa pojdejo cele armade.«

»Ki ga bodo v triumfu spremile v prestolnico.«

»Grenoble in Lyon sta kralju zvesta, in ob njih si bo polomil zobe.«

»Grenoble mu bo navdušeno odprl vrata; ves Lyon mu bo pohitel naproti. Verjemi mi, da nismo nič slabše poučeni kakor ti, in naša policija je vsaj tako dobra kakor vaša. Ali hočeš dokazov? Hotel si mi prikriti svoje potovanje, pa sem izvedel za tvoj prihod že pol ure nato, ko si prišel v mesto. Kje se boš ustavil, si povedal samo svojemu postiljonu, pa sem vendar tudi jaz dognal: drugače ne bi bil mogel priti k tebi v trenutku, ko si hotel sestiti h kosilu. Daj, pozvoni in naroči še zame obed!«

»Res,« prikima Villefort zamišljeno, »res ste videti dobro poučeni.«

»Ej, stvar je kaj preprosta: vi, ki imate oblast v rokah, razpolagate samo s sredstvi, ki vam jih dá denar; mi, ki se za oblast šele borimo, imamo pa sredstva, ki jih daje vdanost.«

Noirtier je iztegnil roko po zvoncu, da sam pokliče komornika. Toda Villefort ga je hlastno prijel za roko.

»Počakajte, oče, samo še besedico! Naj bo kraljevska policija še tako nič prida, je vendarle dognala, kakšna je zunanost moža, ki je bil ono jutro pri generalu Quesnelu, ko je le-ta izginil.«

»Res, policija to ve? In kakšen je?«

»Njegov obraz je zagorel, lasje in zalizci črni, prav tako tudi oči. Oblečen je bil v višnjeve suknjič, zapet do vratu; na prsih je imel trak častne legije, pokrit pa je bil s klobukom s širokimi krajci.«

»Ej, ej, vse to ve!« vzklikne Noirtier. »In zakaj tega moža ne prime?«

»Ker ga je včeraj ali predvčerajšnjim izgubila na vogalu ulice Coq-Héron iz oči.«

»Ali ti nisem pravkar rekel, da vaše policije nič prida ni?«

»Da, toda vsak hip ga lahko spet najde.«

»Že mogoče,« prikima Noirtier in se brezskrbno ozre okoli sebe, »če ne bi bil tega moža nihče posvaril. Tako bo pa predrugačil svoj obraz in izpremenil svojo obleko.«

Pri teh besedah je vstal, odložil suknjo in ovratnico, stopil k mizi, kjer so ležale toaletne potreščine njegovega sina, si namihlil obraz in si obril nevarne zalizce. Villefort ga je opazoval s strahom in občudovanjem hkratu.

Nato si je Noirtier počesal lase na drugo stran in si zavezal namestu prejšnje črne ovratnice pisano, ki jo je zagledal v Villefortovem popotnem kovčegu; odložil je svoj višnjevi suknjič in se oblekel v sinovega, ki je bil rjave barve, pomeril pred ogledalom njegov klobuk in zavihtel namestu palice, ki jo je bil prinesel s seboj, drobno Villefortovo paličico.

»Nu,« meni nato in se obrne k svojemu osuplemu sinu, »ali misliš, da me bo policija tudi zdaj spoznala?«

»Ne, oče,« zajecelja Villefort; »vsaj upam, da ne.«

»Vidiš, zdaj sem tudi jaz prepričan, da si mi najbrže rešil življenje; toda zanesi se, to uslugo ti bom z enako povrnil.«

Villefort je zmajal z glavo.

Filmske zvezde kot milijonarji

Dopis iz Hollywooda

Naslov naj vas ne zmoti, zato naj že v prvem stavku povemo, da gre samo za dozdevne milijonarje, za filmske zvezde, ki so jih vprašali: »Kaj bi storili, če bi bili milijonar?« Zakaj v praktičnem življenju sicer res vodi nebesna lestvica k filmskim zvezdam do bleska in sijaja, toda ta

Ernest Lubitsch

sijaj se ne da kar tako pretvoriti v dolarske milijone. Ali vobče še živi katera milijonarska filmska zvezda? Jaz vem le za tri, odkar je Hollywood postal filmsko središče sveta. Ali so tudi danes še milijonarji — o tem pa diskretna statistika molči.

Vprašanje »Kaj bi storili, če...« je pa zadnjič postalo aktualno. Vršila se je namreč po dolgem času spet senzacionalna premijera v Hollywoodu, in v središču pozornosti je stal Ernest Lubitsch, Slavnj režiser je namreč skupaj s sedmimi drugimi režiserji filmal posebno originalno idejo. Film ima naslov »Da sem milijonar« in popisuje čudno usodo osmih ljudi, ki so čez noč prišli po muhi ekscentričnega milijonarja vsak do svojega milijona dolarjev. Družba Paramount je pozvala 18 filmskih avtorjev, da napišejo rokopis za ta nenavadni film, v katerem nastopa 15 zvezd v tragičnih, smešnih, melanholične ironije polnih in razigrano komičnih vlogah. Skratka: premijera tega filma je bil uspeh, da že dolgo ne takega. In dan za dnem so bili hollywoodski časniki polni poročil, reportaž in vsega mogočega, kar se je dalo navezati na »milijonsko temo«.

Najboljši domislek je pa imel list »Hollywood-Reporter«. Dal je enostavno vseh 15 zvezd, ki igrajo v tem filmu, intervjujati in je vsaki od njih zadal vprašanje: »Kaj bi storili, da ste milijonar?«

Naj vam podamo kratek izveček iz teh intervjujev.

Gary Cooper

»Če bi me bili to vprašali pred 20 leti, bi bil odgovoril: Najrajši bi ostal kje na farmi za cowboya in ne bi niti za milijon dolarjev zamenjal tega življenja. Če bi me bili vprašali pred 10 leti, bi bil odgovoril, da rad dam milijon dolarjev, če bi

mogel postati najslavnejši ameriški karikaturist. Malo pozneje, ko sem glodal suh kruh in se kot filmski statist tolkel skozi življenje, bi bil milijon dal najbrže za to, da postanem slaven filmski igralec. In danes? Danes sem filmska zvezda, rišem sebi v zabavo karikature, imam 5000 oralov farme v Kaliforniji, 1000 oralov v Montani in posestvo na Beverly-Hillih, bil sem dve leti na lovu v Afriki in — čemu, vruga, naj mi še bo milijon? Bojim se, da ne postanem spet sentimentalni in da me spet ne prevzame koprnenje po cowboystvu...«

Wynne Gibson

»Prosim, ne delajte me nervoznega s takimi vprašanji! Ne, načel-

no ne razmišljam o tem, kaj bi storil, če... Zelo rad pijem kavo. Po cele litre. Nemara, da bi se v kavi utopil. Zelo rad igram golf. Dan za dnem. Nemara, da bi ga potem še ponoči. Vidite, že samo vprašanje me žene v ekscentričnost... Rajši ostanem mlad in lep (če smem tako reči) z uspehi pri filmu — brez milijona. Vprašajte me čez trideset let. Mislim, da so milijoni le za starejše ljudi...«

Charles Laughon

Kočljivo vprašanje! Rafinirano vlekochljivo zavozlano vprašanje! Ko čisto dobro vem, da vas moj dolarški milijon (da ga imam!) prav nič ne zanima. Hoteli bi mi samo pogledati v srce. In čeprav to vem, se vendar ne morem odločiti, da bi na ljubo svoji popularnosti kratko odgovoril: Osrečil bi z njim katero sirotno cerkveno miš, — ali pa: Razdelil bi milijon med hollywoodske statiste, — ali kaj podobnega. Čemu naj bi si tudi ubijal glavo s tem? Saj ne bom nikoli milijonar! Za to že sproti skrbim... če dovolite!«

DAMSKI

JESENSKI in ZIMSKI

PLAŠČ,

ki Vam ga dobavi tvrdka

DRAGO GORUP & Co., LJUBLJANA

Miklošičeva cesta 16/I

je zadnje mode, najboljše

kvalitete, prvorazredno delo

Nizka cena!

Madame Butterfly

Paramountov zvočni film, prirejen po drami Davida Belasca. — Glasba Giacomina Puccinija. — Režija Marion Gering. — Igrajo Sylvia Sidney, Gary Grant, Charlie Ruggles, Irving Pichel, Helen J. Eddy, Edmund Breese, Sandor Kallay, Luise Cater, Judith Vesseli, Sheila Vesseli in Dorothy Libaire.

Sylvia Sidney in Gary Grant

Ameriško brodovje se ustavi v japonskem pristanišču. Mladi poročnik Pinkerton (Gary Grant) se zaljubi v gejšo Co-Co-San (Sylvia Sidney), in ko izve, da je zakon z Japonko moči brez ovir razveljaviti, če bi bilo treba, prosi deklico, da mu postane žena. Mlada človeka preživita tedne neskaljene sreče. Ko se brodovje vrača domov, zapusti Pinkerton Japonko, ne

da bi se bil poslovil od nje. Samo sporoči ji, da se bo še vrnil. Potrpežljivo čaka Co-Co-San s sinčkom svojega moža. Čez tri leta pride brodovje spet v luko. Toda Co-Co-San izve od Pinkertona, da se je v svoji domovini poročil z drugo. Ne pove mu, da ima otroka z njim; dečka izroči svojemu dedu, sama si pa z očetovim mečem vzame življenje.

Filmske novosti

V Budimpešti delajo s polno paro film »Rakoczyjeva koračnica« pod vodstvom Gustava Fröhlicha. Poleg Fröhlicha in Camille Horn sodelujejo Ellen Frank, Tibor von Halmay, Leopold Kramer, Anton Pointer, Willi Schur, Paul Wagner in Peter Wolff. Vsebinska filma, ki bo izdelan v nemški in madžarski verziji, je posneta po istoimenskem romanu Franca Herzogega. Rokopisi so od Ernesta Marrischke.

V filmu »Mala punčka — velika sreča« družbe »Tofa« igra Dolly Haas glavno žensko vlogo. Njen partner je Willy Eichberger. Dve naslednji vlogi igra Adela Sandrock in Theo Lingen. Rokopise je napisal Max Kimmich po ideji Hannsa Julija Willeja. Godbo sklada Harald Böhmelt, fotografira pa Robert Baberske.

Glavni vlogi v filmu »Paž iz hotela Dalmasse« imata Harry Liedtke in Dolly Haasova. Film režira Viktor Janson.

Za film »La Bataille« (Bitka) po znamenitem romanu Clauda Farrera so angažirani: Annabella, Charles Boyer, Roger Karl, Henry Fabert, John Loder, Betty Skockfeld in Inkišinov. Po rokopisih Bernarda Zimmerja bo zrežiral film Turžanski.

Naša filmska igralka Ita Rina je nedavno dospela v Prago, kjer bo spet igrala glavno vlogo v že vpriporjenem filmu »Erotikon«, ki ga bodo še enkrat napravili kot zvočni film.

Ronald Colman in Vilma Banky bosta po dolgem premoru spet skupno nastopila. Za »United Artists« bosta igrala v filmu »Črni angel«, s katerim sta si že pred leti v nemi kreaciji pridobila toliko simpatij in žela ogromen uspeh. Zdaj se pogaja že Paramount z Wilmo Banky, da bi za njo igrala pred nastopom za »United Artists« še glavno vlogo v filmu »Bela žena«, ki bi jo morala igrati Dorothea Wieck.

Trgovca z dekletimi sedi Pariza

Nedavno je neznan trgovec z dekletimi na bulvaru Barbès v Parizu pri belem dnevu ugrabil mlado damo. Velika množica pešcev je z zanimanjem opazovala, kako se je neki mož boril na pločniku z elegantno mlado damo, ki se ga je otepala z vsemi štirimi. Končno jo je možki premagal in jo zagnal v odprt avtomobil, ki je v naslednjem hipu zdrčal po široki cesti. Občinstvo se je hotelo sicer večkrat vmešati v ta srditi spor, toda neki gospod je zmerom ponavljal: »Pustite ju, saj sta mož in žena!«

Šele ko o avtomobilu ni bilo več duha ne sluha, je prispela policija ter aretirala dičnega pomagača. Preiskava je dognala, da gre za trgovca z dekletimi, ki je pred očmi več sto ljudi ugrabil ubogo dekle.

Naročniki,

stosite svojo dolžnost — poravnajte naročnino!

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

33. nadaljevanje

Ljudmila se je obrnila k svoji hčerki:

»Kaj pripoveduje Marko?«

»Ne vem, mamica.«

Toda na Božinem obrazu je zaigral navihnan nasmeh, ki Ljudmili ni ušel.

»Tako, zaroto kujeta proti meni?«

»Kakšno zaroto, mamica?«

»O, saj vem, že nekaj dni vidim, kako stikata glave in si nekaj govorita. Kadar pa pridem bliže, vama očividno ni prav, ker takoj prestaneta. Take skrivnosti mi niso pogodu.«

»Pa jih boš vendarle morala še malo prenašati.«

Toda Marko je videl, kako je oblak zletel po čelu njegove dobre matere. Še bolj goreče jo je poljubil in nato povzel:

»Le še nekaj ur potrpi, mamica. Boš videla, da ne bo več dolgo.«

»Ali mi ne bi izvolila povedati, za kaj gre?«

»Da, mamica, pojutrišnjem...«

»Pojutrišnjem?... Zakaj šele tedaj?«

In Ljudmila je pomislila:

»Pojutrišnjem je deseti avgust... tvoj rojstni dan.«

»Ugenila si.«

»Zakaj ravno na ta dan?«

»Ker bom takrat star petnajst let.«

»In kaj potem! Mamica, tvoj spomin je oslabel... Ali mi nisi mar tolikokrat o nečem govorila, česar bi se zdajle vendar morala spomniti...«

»Res ne vem, Marko!«

»Oprosti, mama, ne bi smel tako govoriti s teboj... Stvar je namreč ta, da postanem čez dva dni mož...«

»Nu, in?«

»Česar mati ni hotela povedati otroku, porednemu otroku, kakršen sem jaz, bo pač morala povedati možu.«

Glas mu je drhtel od ganotja in njegove lepe črne oči so se ljubeče uprle v obraz mlade matere.

»Kaj naj pomeni to govorjenje?« je vzkliknila Ljudmila, delaje se začudeno, čeprav jo je stresel drget po vsem životu.

Toda že se je bil Marko pomiril.

»Pustimo zdaj te stvari, mamica, in odložimo pojasnila na nedeljo.«

Prijel je mlado ženo za roko in jo mehko potegnul s seboj. Vsi trije so počasi odšli proti pristavi.

Pred hišo so se igrali otroci, na eni strani deklice, na drugi dečki. Njih veselje vzklikali so se razlegali daleč naokrog. In ko so se jim približali Ljudmila in njena otroka, so postali še veselejši in glasnejši. Zakaj vsi so ljubili gospo Harleyevo, ki je bila tako dobra z njimi. In tudi Božo in Marka so radi imeli, saj sta se toliko nedelj igrala z njimi.

Okna zdravilišča so bleščala v čudoviti večer. Skale, ki je na njih slonela hiša in ki so jo varovale pred viharji, so se dvigale v sivkasti belini iznad temne sinjine neba. Ljudmila je stopila z otrokoma v hišo, kjer je vse dihlo po prostornosti in svežosti, kjer se je vse svetilo od snažnosti. Ravno je zvonec klical k večerji.

Dva dneva sta minila, dva dneva, za Ljudmilo polna skrbi in nemira. Kakšna vprašanja ji mislita zadati njena otroka? Strah jo je bilo samo misliti nanje. Marko se je zdel ta dva dneva še resnejši in še starejši. Ta petnajstletni deček je imel oči, ki so s svojo globino človeka kar zmedle. Kadar ga je mlada mati pogledala, je začutila, kako jo obdrhteva neznana tesnoba. In bilo ji je, kakor bi se ji oglašala vest.

Ali je s svojim ravnanjem tudi res izpolnila dolžnost do svojih otrok? Ali je prav storila, da je pustila njunega očeta drugič? Ali je prav storila, ko

jima je rekla, da je umrl?... Da, zanjo je bil mrtev, toda zanju?

Ali ne bosta imela pravice očitati ji nekega dne, tisti dan, ko bosta izvedela laž svoje matere — in ta dan bo neizogibno prišel — da je imela premalo poguma, da je imela tudi premalo usmiljenja? In ta kočljiv položaj, v katerem živi s svojima otrokoma, ali ni tudi zanj samo ona odgovorna?... Ona, ki ni znala oni drugi iztrgati očeta svojih otrok?...

Nesrečna žena je vsa trepetala ob misli na uro, ko bo morala svojima otrokoma priznati usodno resnico. Kaj če je potem ne bosta več ljubila, če jo bosta celo prezirala? Če ji porečeta:

»Mislila si samo na svojo sebičnost, samo na svojo bol... Toda ali naju ni mar ta oče, ki si ga nama tako hladnokrvno vzela, ali naju ni mar ljubil? Ali ni bila najina dolžnost, da bi pazila nanj, da bi ga negovala in ga ozdravila?«

Da, tako ji porečeta! Saj je dobro poznala njuno veliko ljubezen do nesrečnega očeta. In ona, krivka, bo morala brez besede skloniti glavo... Oh, ne daj Bog, da bi se to že zdaj zgodilo! Če že mora biti, naj se zgodi šele takrat, ko se bosta poročila!

Tako si je vselej govorila, kadar se je spomnila usodnega trenutka, ki bo moral priti. In zanašala se je, da ima časa še pet ali šest let — pa je bilo le še nekaj ur...

V nedeljo zjutraj so bili vrhovi gora ogrnjeni v rahlo tenčico, znamenje, da bo lepo vreme. In res je solnce kmalu razpršilo meglo. Marko se je zbudil že na vse zgodaj. Okno njegove sobe je bilo vso noč odprto. Deček je kakor vsako jutro skočil iz postelje naravnost k oknu in se zagledal v veličastno panoramo pod seboj in okoli sebe, nato šele se je umil in oblekel.

Danes je bil videti še resnejši, še bolj v skrbeh kakor druge dni. Zakaj napočila je ura pojasnil.

In Marko, mali mož, ki je mislil, govoril in presojal stvari kakor tridesetletnik, si je bil popolnoma v svesti, da pomenijo pričakovana pojasnila za njegovo ljubljeno mater novo bol. Toda dejal si je, da jo bo zato tudi laglje prenašala, ko jo bosta otroka delila z njo.

Pri zajtrku je voščil materi in Boži dobro jutro in ju poljubil. Mlada žena je bila zelo blede; rdeče trepalnice so izdajale, da to noč ni mnogo spala. Krčevito je stisnila Marka k sebi in potem sama povzela predvčerajšnjim prekinjeni razgovor:

»Danes torej mi nameravata gospod sin in gosposlična hči razodeti svojo veliko skrivnost?«

Nasmehnila se je, toda za njenim nasmehom se je skrival gluhi nemir.

Bili so sami v mali jedilnici, ki jo je gorsko solnce zlatilo s svojimi žarki.

Marko je pogledal Božo. Šele nato je odgovoril:

»Da, mamica, danes.«

»Že zjutraj? Ali šele drevi?...«

»Tako, če dovoliš.«

»Če dovoliš... to je lepo v primeri s tem, kar si predvčerajšnjim rekel.«

»Kaj sem pa rekel?«

»Da postaneš s petnajstim letom mož... mož, ki ima očividno pravico zahtevati od mene neka pojasnila.«

Pričujoča številka

je izšla kot dvojna v povečanem obsegu

Prihodnja številka

izide zopet normalno, t. j. v četrtek 28. t. m.

»O, mamica, slabo si razumela moje besede, ali sem se pa jaz slabo izrazil... Nikoli nisem imel namena govoriti s teboj, kakor bi bil tvoj gospodar... Preveč draga si nama obema, Boži in meni... preveč dobro veva, kako velika in požrtvovalna je tudi tvoja velika ljubezen do naju... in preveč se zavedava, koliko si morala prestati, da bi si lastila pravico karkoli od tebe zahtevati. Kaj ne, sestra?«

»Da,« je pritrdila Boža in ljubeče objela svojo mater.

Z Ljudmilinega obraza je izginil nasmeh. Marko je pristopil k njej in jo prijel za roko.

»Naj nama bo petnajst ali šestnajst ali dvajset let, zmerom ti bova ljubeča in vdana otroka. Zato ne smeš videti v tem, kar ti bova danes povedala, nikakega namena, da bi ti hotela prizadejati gorje... Naj bo najina želja, da nama te stvari pojasnijo, še tolikšna, prisežem ti, mamica, da bova obmolnila, če bova videla, da bi te najina vprašanja bolela.«

Ljudmila je s priprtimi trepalnicami poslušala svojega sina. Njegov resni, zraven pa tako topli glas ji je šel do srca. O Bog, le kaj ji bo povedal?

»Gotovo si ugenila, mamica, o čem bi rada s teboj govorila. Ugenila si, da gre za najinega ubogega očka, ki je že dvanajst let v nebesih, in ki ti vsak dan nanj misli... Ko je umrl, si nama hotela prihraniti bolečine in trpljenje in si rekla, da je bolje, če ga pozabiva. Rekla si, da bo tudi očka srečen, ko bo videl, da smo mi srečni, če ga pozabimo.«

V začetku nama je bilo težko izpolniti ti to prošnjo, ki ti jo je narekovala tvoja ljubezen do naju. Toda ko sva videla, da te boli, če govoriva o prošlosti, sva te sklenila ubogati. Toda samo deloma ubogati.

Zakaj čeprav sva na videz očeta pozabila, sva skrivaj dostikrat govorila o dragem pokojniku... Vsako jutro sva se ga spomnila v svojih molitvah.

Z istim namenom, da nama prihraniš bolestin trpljenje, si skrila pred nama očkovo sliko. Tako sva počasi pozabila njegov obraz, njegova slika je v nas obledela, toda spomin nanj, mamica, ni izginil iz najinih src. To je prvo, kar sva ti hotela danes povedati.«

Nesrečna mati je pobesila glavo, oči so se ji zaprle in z ustnic ji je izginila vsa kri. V gluhi tišini je Marko spet povzel:

»Ne smeš se srditi na naju, mamica. Saj veš, da te ljubiva nad vse na svetu. Moraš nama oprostiti, da sva ohranila na dnu srca bolestin, ki si jo hotela obdržati zase. Danes nista več otroka, ki govorita s teboj; sama si tako rekla... Zavedava se svoje odgovornosti in svoje dolžnosti, ko zahtevava zase pravico, da smeva s teboj trpeti. Kaj ne, mamica, da nama priznaš to pravico?«

Marko se je sklonil k materi in jo nežno objel. Nato jo je spoštljivo poljubil na čelo.

Mlada žena ni takoj odgovorila. Počasi je odprla oči in potem zajecjajala:

»Otroka moja! O, uboga moja otroka!«

Globok vzdih se ji je izvil iz prsi. In nato je zamrmrala besede, ki jih otroka nista razumela:

»Oh, jaz nesrečnica! Jaz nesrečnica!«

»Da,« je povzel mladi mož, »hotela sva, da nama dovoliš, da bi smela v urah žalosti in bolestin skupaj s teboj jokati in trpeti. Hotela sva te tudi nečesa drugega prositi... Tako rada bi videla, da bi obesila v svoji sobi očkovo sliko, ki si jo imela v Ljubljani in ki si jo zaradi naju potem skrila... sliko, ki bi jo tako rada spet videla... da bi jo mogla kdaj poljubiti!«

Ljudmila se je iztrgala iz sinovega objema in se vzravnila. Trepetala je po vsem životu.

»Te slike... te slike nimam več.«

»Kje pa je?«

»Ne vem.«

»O, mamica!...«

Markov glas je izdajal nejevero.

Meščanska kuhinja

Piše Nuša

Sadje lahko uporabimo na razne načine. Posebno uporabljive so češplje in ker so sedaj zrele, vam povem nekaj dobrih receptov za češpljeve cmoke.

Navadni češpljevi cmoki

1 kg krompirja skuhamo v običajh. Potem ga olupimo in še gorkega zmečkamo z valjarjem ali pretlačimo na stroju tako, da postane popolnoma droban in gladek. Dodamo še ¼ kg bele moke, ½ l mleka, košček sirovega masla, žličko soli in 1 jajce. Zmes dobro obdelamo in gnetemo na deski 15 minut. Testo mora biti gladko in ne premeško. Razdelimo ga na 4 dele in vsak del razvaljamo ½ cm debelo ter naredimo 5 cm velike kvadrate. Na vsak kvadrat položimo zrelo češpljo (pečke ni treba vzeti ven), testo ovijemo okrog češplje in cmoke lepo oblikujemo. Zakuhamo jih v vreli, slani vodi. Lonec mora biti prostoren in mnogo vode v njem. V loncu, kjer kuhamo 20 cmokov, naj bo 4 litre vrele vode. Cmoke polagamo rahlo v krop in jih pustimo 12 minut kuhati. S penjenico jih vzamemo iz vode in denemo v skledo, polijemo jih z razbeljenim sirovim maslom ter potresemo s svežim mlečnim sirom in s sladkorno sipo. Namestu s sirom jih lahko potresemo s krušnimi drobtinami, cimetom in

s sladkorno sipo. Iz te količine naredimo 55 do 60 lepih cmokov.

Češpljevi cmoki iz sira

Ti so še bolj okusni kakor cmoki iz krompirjevega testa, pa tudi dragi niso. 1 kg mlečnega sira (6 Din) denemo v skledo. Dodamo 4 cela jajca, ½ kg presejanih krušnih drobtin in 5 minut dobro mešamo. Potem pridamo še ¼ kg bele moke, žličko soli, ½ litra kisle smetane ali mleka in naredimo na deski testo, ki ga gnetemo najmanj 20 minut. Testo ne sme biti preveč redko. Ko je že popolnoma gladko, ga razvaljamo ½ cm debelo in naredimo 4 do 5 cm velike kvadrate. V sredo vsakega položimo zrelo češpljo (s pečko vred), ovijemo testo okrog nje in napravimo lepe cmoke. Zakuhamo jih v vreli slani vodi, kakor smo že zgoraj povedali. 12 minut jih pustimo kuhati in jih potem vzamemo s penjenico iz lonca, vodo popolnoma odcedimo ter dene-

mo cmoke v nizko skledo. Nato jih obilno polijemo z razbeljenim sirovim maslom, potresemo s svežim mlečnim sirom in sladkorno sipo. Lahko pa tudi potresemo s praženimi drobtinami, cimetom in sladkorno sipo. Iz te količine napravimo 60 lepih cmokov. (Še enkrat poudarim, da mora biti za kuhanje cmokov lonec prostoren in mnogo vode v njem.) Tako

Atelje za arhitekturo
Notranjo opremo
Ing. arch. C. Tavčar
Selenburgova 6/11, Ljubljana

pripravljene cmoke lahko ponudimo tudi razvajenim gostom.

Ljubljanska pisma

Piše Alfa

Bodite usmiljeni, da boste usmiljenje dosegli. In smo pri nas res usmiljeni, da ne moremo temu nikakor oporekati. Neki časopisi, bogsigavedi zakaj in čemu, poročajo sem pa tja o nekake vrste bedi, ki da je doma tam v predmestnih barakah. To pa vendar ni vredno, da bi si človek za-

stran tega še glavo belil in delal sive lase in gube po čelu. Skrbi imamo itak drugih dovolj. Recimo take reprezentativne, pa bankete, svečane sprejeme itd. itd. Barake so pa ničvredna poslopja in ni, da bi človek o njih sploh govoril, kajti bivajo tam sami brezposelni in sliki. In če bi že kdo tam kaj daroval, ne bi to bilo dosti očitveno in znano javnosti. Usmiljenje se pa more izkazovati le tam, kjer je očem vseh dostopno, da more potem naša ugledna in obče spoštovana javnost tako velikodušnost dovolj pohvaliti. Kakopak taki gospodje ne zaslužijo nikakega spotikanja in niti jaz nimam namena obregovati se ob njihova plemenita srca.

Tako recimo kdo odide v nebesa po plačilo, pa njegovi prijatelji seveda hite počastiti pokojnikov spomin. Venec je lepa stvar, toda mu je usoda taka, da zgine na pokopališču in nima nihče nič prida od njega. Zato poklanjamo mesto venca pokojniku kako primerno vsotico dobredelnim društvom. Vendar je pa ta stvar kočljiva, ker taka potrebna društva denar sprejmejo in porabijo za plemenite svrhe, široka javnost pa o tem ničesar ne ve in nima priložnosti plemenitega, velikodušnega in nesebičnega darovalca pohvaliti. Uveljavilo se je, da bi se takemu tihemu in nevidnemu velikodušju izognilo, take vsote poklanjati vedno le preko uredništva posameznih časopisov, ki naj znesek objavijo in izročijo namenjenemu društvu. Kdo bi sicer sploh vedel o takih plemenitih darovih. In niti sam cilj darov ne bi bil nikakor dosežen, ker je vendar glavno, da javnost zve, ne pa da se kar tako pod

Zlato naše hrane

Jajnine

Tovarna Pekatele

Prve jesenske obleke

Za hladne dni, ki so v prehodni dobi med poletjem in jesenjo prav pogosti, je pač najprimernejše oblačilo komplet. Jopice so deloma tričetrtinske (nekaj nad kolenom), deloma kratke. Tričetrtinska jopica naj bo v barvi močno kontrastna v primeri z ostalo obleko. Pač pa se blago krila kakorkoli porabi za okras jopice, bodisi za našitke, bodisi za ovrtnik ali zapestnice. Na naši sliki je krilo kostanjeve barve, dočim je

jopica rdeče in rjavo kockasta. Ovrtnik, ki je urezan neenakomerno, poživlji velika pentlja.

Desni kostum je zopet ob strani. Tipični kroj, ki je bil že poleti v navedi, bo menda veljal tudi za jesen in zimo. Zdi se, da se moda ne bo vsak hip spreminjala. Na ramah in nad zapestnicami je všita kožuhovina.

Za bluze, ki so urezane po načinu kompleta, izberemo satên, toál ali pa taft.

Obleke v obliki plašča, ki jih je že mnogo videti, nam prihranijo plašče. Mehko in debelo sukno, zvečine volneno, je že samo na sebi videti jesensko. Seveda podčrtajo to še kožuhovinasti našitki. Leva obleka je okrašena z velikim, s kožuhovino obrobjenim ovrtnikom. Desna obleka pa ima velike kijaste rokave in široko rezan ramenski del. Zaradi šivov po sredini vzdolž obleke je dama videti zelo vitka.

Damam za zimo

nudimo največjo izbiro modernega krzna, kakor tudi krznenih izdelkov: boe, pelerine, mufo, jopice in plašče

L. ROT

KRZNARSTVO

LJUBLJANA

Mestni trg št. 5

roko komaj kaj pokloni in omili tuja beda.

Pa nimamo v teh svojih plemenitih srcih zgolj tostranskega usmiljenja na javnih prostorih, nego še tudi drugačnega. Imamo društvo za zaščito živali, ptic pevk, lani so se v nekem dnevniku oglašale tudi zaščitnice preganjanih mačk in mačkov z Resljeve ceste, pa pudlic in pinčerlov in kako se že vse občestvo teh plemenitih štirinožcev še imenuje. In so te črkarske borbe bile jako srdite in res v interesu preganjanih mačk, mačkov, pudlic in pinčerlov. Mačke, mački, pudlice in pinčerli da so živali, ki čutijo in znajo misliti in so vsestransko inteligentne. Večina da s svojo pametjo celo presega povprečne človeške možgane. Pomislite vendar, kakemu ali take vrste plemenitemu štirinožcu rečete hop in že skoči, ukazuje ta ta, pa jo z repom in uhlji primahlja do vas nemudoma in jadrno. Če pa človeku karkoli preveč ukažete, vas izenači s podzemnim rogačem ali še kako bolj sočno zadevo in vas pošlje bogsigavedi kam. Seveda take živalce potrebujejo mleka ali dobrega mesa ali pa obistno pečenko. Poznam gospo, ki ima jako razvajeno Lolo. Ta Lolica najrajši je ribe, pa je seveda zle volje, če jih ni. Druga ima spet Žutko, ki nadvse ljubi vožnje z avtomobilom, pa jo mora časih tudi samo šofer peljati na sprehod, ker bi bila sicer nesrečna. Tudi to usmiljenje je jako hvalevredno in bi

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuban, se dobi na malo in veliko v

Lekarni dr. G. Piccoli
Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) 6
nasproti „Neboščnika“

Pozor gospodinjam!

Pri vsaki priložnosti, ob praznikih, obisku itd. je čiščenje stanovanj, oken, parketov in preprog nujno potrebno in služi to gospodinji v lepoto in zadovoljstvo. Čas in delo si prihranite, ako odlate čiščenje tvrdki.

M. Grmovšek v Ljubljani

Galusovo nabrežje 41. Telef. 26-30.
Čiščenje stanovanjskih oken od Din 4—
dalje, čiščenje parketov Din 4— za m².

predlagal take dame s plemenitimi dušami do živali za kaka odlikovanja.

Po predmestnih barakah se pa pode trope otrok, lačnih in raztrganih. Za njih ni ustanovljeno nikako društvo in plemenitim srcem ni mar, če se ti otroci valjajo po prahu, bolni in umazani. Tudi v Ljubljani imamo več takih ponosnih slik velikomestne bede. Tja ne zaidejo zdravniki, še manj plemenitniki.

Nikakor nisem proti živalim, kajti so nam izkušnje dokazale, da so v državah, kjer posvečajo mnogo pozornosti živalim, tudi otroci vse drugače vzgojeni, kakor v državah, kjer trpinčijo in mečejo kamenje na živali.

Čut do enega plemeniti čut do drugega. In kakorkoli posamezni ljubitelji štirinožcev le-te negujejo in zanje skrbe, tako bi tudi javne in druge oblasti morale po tem zasebnem zgledu urediti tudi skrb za otroke. Vsaj toliko, kolikor društva za zaščito živali. Pri nas pa žal tega ne moremo ugotoviti. Kdor ne verjame, naj pogleda malo tja po Masarykovi cesti naprej do tistih barak, posajenih po sajasti travi, kjer je doma največja beda, ali pa po raznih drugih predmestjih in gramoznih jamah. Tam bi mnogo ljudi hotelo biti, kakor so ponekod pudlice, pinčerli, mački in mačke.

HUMOR

Zlobni sosede

»Našim sosedom res nikoli ne ustrežeš, toži gospod Brenta.

»Kaj so mar tako prepirljivi?«

»To ravno ne, samo zmerom so nezadovoljni. Ko je naš najmlajši ponoči vokal, so godrnjali, češ da hočejo v miru spati; zdaj, ko ga moja žena hoče s petjem uspavati, pa nergajo: „Pustite vendar ubogega otroka, naj joka!“

Pajek v časniku

V začetku svoje pisateljske kariere je urejal veliki ameriški humorist Mark Twain v nekem missourskem gnezdu neznamenit listič s ponosnim imenom »Prapor zapada«. Nekega dne se je obrnil na uredništvo praznoveren bralec z vprašanjem, ali po-

meni srečo ali nesrečo, ko je odkril med listi časnika živega pajka. Mark Twain je v listnici uredništva takole odgovoril:

»Star naročnik. Najdba pajka v časniku ne pomeni za vas sreče ne nesreče. Pajek je samo bral naš list, ker je hotel ugotoviti, kateri trgovec v njem ne oglašaja, da se potem preseli v njegovo trgovino in sprede mrežo nad njegovimi vrati, da bo potem tam v miru preživel svoje dni.«

Na žalost nam zgodovina ne pove, ali je ta imenični magljaj dal pobudo zanikarnim missourskim trgovcem, da so »Prapor zapada« preplavili z oglasnimi naročili, ali ne.

Iz otroških ust

Mama je bila Evici strogo zabijala, da ne sme ničesar prositi, kadar pojdejo k teti na obisk. Zadnjič jo

Čistoča je pol življenja! Oblike! Perilo! Ovratniki!

Poslužite se kemične čistilnice, pralnice in svetlokalnice.

Sprejemališče:
Tyrševa (Dunajska) cesta šte. 36

Obratovališče in sprejemališče:
Cesta na Loko 20

Se priporoča Šavs Stane

Čevlji z usnjenimi podplati

Otroški Din 28—
Damski Din 78—
Moški Din 78—

„Jadran“

DETELA BOGDAN, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 25 (Hotel Tratnik)

Tovarniška zaloga, nizke cene, ogled za Vas brezobvezen, obiščite nas!

Operna klet,

Ljubljana, Gledališka 2

Izborna meščanska in primorska kuhinja. Dnevno morske in rečne ribe vseh finih vrst. Dalmatinska in ljutom. vina. Senčnat vrt.

Kupite popolnoma dovršene pianine

od Din 11.000— dalje pri znani, stari domači tvrdki

R. Warbinek, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 5

Prodaja na obroke ter proti bančnim knjižicam. Uglasitve in strokovnjaška popravila se izgotavljajo točno in ceno. Kdor se s tem oglasom izkaže, dobi pri nakupu in popravilu 5% popusta.

je hotela preizkusiti. In res je bila Evica cele pol ure tiha in mirna kakor še nikoli. Potem se pa ni mogla več premagati in je vprašala teto:

»Tetka — ali nisi nič lačna?«

»Ne,« je začudeno odvrnila teta.

»Oh, zakaj nisem na tvojem mestu,« je vzdihnila Evica.

Dvounno

»Ali ste brali moj najnovejši roman?«

»Seveda sem ga.«

»Nu, in kako vam je ugajal?«

»Odložil sem ga z največjim veseljem.«

V strahu

»Ko sem bila danes pri zdravniku, mi je samo jezik pogledal in mi takoj zapisal neko okrepevalno sredstvo.«

»Ježeš, Matilda — pa vendar ne za jezik?«

Nesrečna ljubezen

»Kaj je pa bilo vašemu možu, da je tako hitro umrl?«

»Oh, veste, gospa: ljubezen pa piča...«

»Kaj, ljubezen tudi? Koga je pa ljubil?«

»Pijačo!«

Zlobno

»Rada bi vedela, koliko mož bo nesrečnih, če se poročim.«

»Koliko? Saj jih vendar ne morete več vzeti kakor samo enega!«

Pisalni stroj naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva. Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.

Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.

Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

TIPKA, družba z o. z.

trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškim potrebščinami

Ljubljana

Miklošičeva cesta 13. — Tel. 29-70.

PORENAL KREMA

MASTNA ZA PONOČI — SUHA ZA PODNEVI

1 tuba Din 18—

PORENAL PUDER

ZAJAMČENO NEŠKODLJIV

1 škatla Din 24—

Zahtevajte povsod!

OLEPŠEVALNA SREDSTVA

ki že po kratkotrajni uporabi dokažejo

USPEŠNOST NEGE LEPOTE

Glavna zaloga:

NOBILIOR PARFUMERIJA, ZAGREB, ILICA 34

PORENAL MILO

IZ ISTOIMENSKE BLAGE KREME

1 kos Din 12—

POREMILK

BIOLOŠKO MLEKO ZA ČIŠČENJE OBRAZA

1 steklenica Din 32—

Zahtevajte povsod!